

N:o 44.

Ank. till Riksd. kansli den 14 april 1890, kl. 2 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen och till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881 än äfven väckta motioner om ändring i strafflagen.

Kongl. Maj:t har den 14 sistlidne februari till Riksdagen aflåtit en så lydande proposition, n:o 21:

»Sedan nya lagberedningen, enligt nådigt uppdrag, utarbetat förslag till dels lag angående ändring i vissa delar af strafflagen, dels lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881, samt dessa förslag undergått föreskrifven granskning i högsta domstolen, vill Kongl. Maj:t, med öfverlemnande af de i ärendet förda protokoll i statsrådet och i högsta domstolen, härmed, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o. Lag angående ändring i vissa delar af strafflagen; och

2:o. Lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881.»

Propositionen har af båda kamrarne hänvisats till lagutskottet.

De vid propositionen fogade lagförslag finnas här nedan i detta utlåtande intagna; och har utskottet, för att underlätta jämförelsen med

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 7 Saml. 26 Häft.

strafflagens nuvarande lydelse, låtit jemte förslaget aftrycka de delar af nu gällande strafflag, i hvilka ändring föreslagits.

I sammanhang med den kongl. propositionen har utskottet till behandling förehaft två särskilda, inom Andra Kammaren väckta och af nämnda kammare till utskottet hänvisade motioner, i hvilka föreslås ändring i strafflagen. I den ena af dessa motioner, n:o 115, afgifven af herr *A. F. Broström*, framställes det förslag, »att Riksdagen ville för sin del besluta, att straffpåföljden förlust af medborgerligt förtroende utöfver strafftiden måtte ur strafflagen utgå».

Den andra af nämnda motioner, n:o 185, har afgifvits af herr *F. G. Björck*; och föreslås deruti, att Riksdagen ville antaga följande ändrade lydelse af 2 kap. 19 § strafflagen:

»Har den, som begått brott, hvarom nu är sagdt, derför gjort sig skyldig till dödsstraff eller straffarbete på lifstid, skall han förklaras förlustig medborgerligt förtroende för alltid; har han förskylt straffarbete på viss tid, kan han, der ej annorledes i lagen särskildt stadgadt finnes, förklaras medborgerligt förtroende förlustig för längre tid än till straffet uttjent är.

Den, som begått brott, så att han förverkat embete, tjänst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves, kan ej dömas medborgerligt förtroende förlustig längre tid än till straffet uttjent är.»

Det allmänna syftet med den revision af strafflagen, hvars resultat föreligger i de vid den kongl. propositionen fogade lagförslag, angifves af nya lagberedningen på följande sätt:

»Det åt nya lagberedningen lemnade uppdrag att företaga en revision af strafflagens straffbestämmelser har af beredningen uppfattats sålunda, att fråga icke vore om utarbetande af en i väsentliga delar ny strafflag, utan hufvudsakligen att, med ledning af den erfarenhet, som vunnits under nu gällande lags tillämpning, föreslå den jemkning i straffen, som visat sig vara af behovet påkallad.

Till följd af denna uppfattning har beredningen ansett sig icke böra ifrågasätta sådana ändringar i strafflagens allmänna del, hvilka skulle medföra en rubbning af de grunder, hvarå lagen är byggd. Deremot har beredningen tagit under behandling de med dess hufvuduppgift nära sammanhängande frågorna om förlust af medborgerligt förtroende, om särskildt straff för återfall i brott, om straffnedsättning för unga förbrytare, om nödvärn samt om preskription af straff, hvilka

frågor kunna lösas utan en genomgripande omarbetning af lagen i öfrigt; och har beredningen dervid funnit strafflagens bestämmelser rörande dessa ämnen böra undergå vissa ändringar i mildrande riktning.

Vidkommande strafflagens speciella del har beredningen i anledning af särskilda till densamma öfverlemnade framställningar föreslagit straffbestämmelser dels för störande af enskilda sammankomster för gemensam andaktsöfning och dels för förfalskning af främmande stats allmänna stämplor och märken, hvarjemte beredningen vid granskning af strafflagens stadganden angående mordbrand och annat eldsåsättande funnit nödigt föreslå bestämmelser, genom hvilka försök till sådana brott skulle blifva med straff belagdt samt med dessa brott skulle likställas skadegörelse å vissa föremål medelst användande af sprängämnen. Kapitlet om stöld och snatteri har i väsentliga delar omarbetats. I öfrigt afse de af beredningen föreslagna ändringar med få undantag endast straffsatserna. I regeln hafva ändringar föreslagits allenast beträffande sådana straff, om hvilkas olämplighet erfarenhet vunnits under strafflagens tillämpning. Straffbestämmelser för brott, hvilka sällan, om någonsin, förekommit och blifvit föremål för åtal, hafva lemnats orörda, så vida icke, såsom i några fall inträffat, en jemkning deraf blifvit en nödvändig följd af andra ändringar i lagen. Af de föreslagna ändringarne i straffsatserna innebär flertalet en mildring. Straffskärpningar hafva dock föreslagits, bland annat, för vissa miss-handels-, bedrägeri- och embetsbrott äfvensom för djurplågeri.»

Vid den granskning af det kongl. förslagets bestämmelser, som det ålegat lagutskottet att verkställa, har utskottet, särskildt i anledning af de båda ofvan omfördälda motionerna, haft att taga i öfvervägande den frågan, huruvida påföljden förlust af medborgerligt förtroende borde ur strafflagen uteslutas. Nya lagberedningen anför i detta ämne följande:

»Ej sällan har man påyrkat, att den i strafflagen för vissa brott stadgade påföljden förlust af medborgerligt förtroende måtte helt och hållet borttagas, och till stöd för detta yrkande dels hänvisat till den åsigt, som i allmänhet inom den nyare rättsutvecklingen gjort sig gällande om förkastligheten af straff, hvilka gå på äran, dels åberopat, att denna påföljd i tillämpningen visat sig ytterst förderlig, i ty att den för frigifna brottslingar försvårar återgången till en loflig och nyttig verksamhet och sålunda motverkar bestraffningens syfte. I förra

afseendet må emellertid erinras, att påföljden förlust af medborgerligt förtroende ingalunda är jemförlig med de gamla ärestraffen. Dess syfte är ej att tillfoga brottslingen något lidande genom att utsätta honom för andra människors afsky och förakt, utan endast att förebygga, att den, som blifvit dömd för nesligt brott, må framdeles eller, der påföljden ådömes för viss tid, förr än någon tid förflutit efter det han lemnat straffanstalten, inträda i sådan verksamhet inom samhället, hvars betoende åt en person ansetts böra förutsätta, att denne gjort sig förtjent af allmän tillit — något, hvarom sjelfva benämningen förlust af »medborgerligt förtroende», riktigt förstådd, innehåller en antydning. Svårligen kan ock lagstiftaren helt och hållet uppgifva grundsatsen att utesluta gröfre brottslingar från viss offentlig verksamhet äfven utöfver den tid, som frihetsstraffet omfattar. Men vid sådant förhållande är det uppenbarligen i praktiskt afseende synnerligen lämpligt att på ett ställe, och det just i strafflagen, sammanföra bestämmelserna rörande de brott, hvilka anses böra medföra denna påföljd, så att särskilda lagar och författningar sedan utan vidare kunna hänvisa härtill, och detta så mycket mera, som härigenom jemväl vinnes den fördel, att man kan låta tidslängden för ifrågavarande påföljd, der den ej anses böra åläggas för alltid, bestämmas af domaren med hänsyn till de vid hvarje särskildt fall föreliggande omständigheter.

Hvad den senare anmärkningen angår, så träffar i sjelfva verket ej heller denna strafflagens bestämmelser i ämnet. Att den, som begått nesligt brott, skulle, för att ej beröfvas sin utkomst, bibehållas vid embete, tjänst eller annan allmän befattning, som han kan innehafva, läser ej på allvar af någon sättas i fråga, och huru vida bland de »rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god fräjd erfordras» tilläfventyrs finnas sådana, vid hvilka, till underlåtande af straffade personers bemödanden att ärligt förvärfva sitt uppehälle, detta förbehåll borde försvinna, är en fråga, som det ej tillkommer strafflagstiftningen att besvara.

På grund af hvad nu blifvit anfördt har beredningen ansett sig sakna skäl att förorda ett upphäfvande af strafflagens stadganden om förlust af medborgerligt förtroende. För att dock ur strafflagen borttaga hvarje stöd för den missuppfattningen, att ifrågavarande påföljd afser att stämpla den dömd såsom vanhedrad och ovärdig medmänniskors aktning, och för att tydligen utmärka, att densamma endast innefattar ett utestängande från allmänna befattningar och från utöfningen af vissa medborgerliga rättigheter, har beredningen ur 19 § uteslutit orden »såsom vanfräjdad ansedd». För en sådan uteslutning

möter ej något hinder i den omständighet, att vissa lagar och författningar begagna uttrycket »vanfräjdande brott», då i allt fall tvifvel ej kan uppstå derom, att med sagda uttryck förstås sådana brott, hvilka, enligt ordalydelsen i denna §, medföra den påföljd, att den dömde blir »ute-stängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god fräjd erfordras».

Om således påföljden förlust af medborgerligt förtroende blifvit bibehållen, har dock beredningen föreslagit åtskilliga bestämmelser, genom hvilka användningen af nämnda påföljd skulle i ej obetydlig mån inskränkas. Så har för åtskilligt brott, å hvilka hittills ovilkorligen skolat följa straffarbete, åtföljdt af förlust af medborgerligt förtroende, såsom straff föreslagits jemväl fängelse, med hvilken senare straffart berörda påföljd icke förenas. Det inses lätt, hvilken stor betydelse i det hänseende, hvarom nu är fråga, en sådan ändring eger, då den vidtagits med afseende å, bland annat, ett så ofta förekommande brott som stöld.

I sammanhang med den allmänna strafflindring, som ifrågasatts för sådana förbrytare, hvilka vid brottets begående ej uppnått aderton års ålder, har beredningen vidare, efter utländsk lagstiftnings föredöme, föreslagit, att förlust af medborgerligt förtroende ej må ådömas någon för brott, som han före denna ålder begått, en föreskrift, hvilken torde hafva sitt berättigande i den unge brottslingens mindre utvecklade själs-tillstånd, som ej hos honom låter förutsätta samma fasthet i viljan och samma förmåga att till fullo inse gerningens brottslighet, som hos personer af en mognare ålder.

Beredningen har ock föreslagit ändrade bestämmelser om tids-längden för ifrågavarande påföljd. Att med viss tids frihetsstraff förena förlust af medborgerligt förtroende för alltid synes i allmänhet vara mindre lämpligt. Redan begränsningen af det egentliga straffet visar, att lagstiftaren utgått från den förutsättning, att hopp finnes om brottslingens förbättring; och en tidpunkt bör följaktligen i regel kunna antagas inträffa, då från samhällets sida giltigt hinder ej möter att åter inrymma honom i full utöfning af hans medborgerliga rättigheter. Beredningen har därför trott sig ega skäl föreslå, att förlust af medborgerligt förtroende för alltid må ådömas endast i de fall, då brottet pröfvas förtjena dödsstraff eller straffarbete på lifstid. Från denna regel torde undantag dock böra göras för menedsbrott med afseende å så väl detta brotts synnerligen nesliga beskaffenhet, som angelägenheten att förhindra en menedare från att någonsin vidare bära vittne. Genom nyssnämnda förändring undanröjas åtskilliga oegentligheter i nu gällande stadganden om förlust af medborgerligt förtroende, såsom att

i några fall sådan påföljd för alltid ovilkorligen förenas med straff, som kan nedgå ända till sex månaders straffarbete; att vissa brott alldeles icke medföra förlust af medborgerligt förtroende, när för dem dömes till straffarbete under två år, men deremot sådan påföljd för alltid, då straffet bestämmes till straffarbete i minst två år; samt att vid åtskilliga brott enligt lagens ordalydelse möjlighet förefinnes att ådöma förlust af medborgerligt förtroende för alltid i förening med äfven det minsta mått af straffarbete.»

Vid lagförslagens granskning i högsta domstolen ifrågasattes af två justitieråd utslutande af stadgandena om förlust af medborgerligt förtroende; men statsrådet och chefen för justitiedepartementet uttalade vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t den mening, att så länge lagstiftningen på skilda områden uppstälde god fräjd såsom vilkor för utöfningen att vissa rättigheter, det syntes vara oundgängligen nödigt, att strafflagen bestämde, hvilka brott skola medföra ifrågavarande påföljd.

I förevarande ämne delar lagutskottet de åsikter, hvilka, på sätt här ofvan anförts, blifvit uttalade af nya lagberedningen och chefen för justitiedepartementet. De ändringar i nu gällande bestämmelser, som föreslagits i propositionen, finner utskottet ändamålsenliga. Utskottet har dock ansett, att påföljdens tillämpning vid tjufnadsbrott kan något mer, än i förslaget skett, inskränkas, på sätt utskottet vid 20 kap. vill närmare angifva. Derjemte har utskottet funnit nödigt att i förslaget införa uttrycklig bestämmelse om huru förfaras skall, då någon för särskilda brott ådömts förlust af medborgerligt förtroende, hvarom utskottet här nedan får tillfälle att närmare yttra sig.

För de ändringar, hvilka, enligt utskottets mening, böra vidtagas i det kongl. förslaget, går utskottet nu att redogöra.

4 kap. 2 §.

Då i denna § stadgas, att den brottslige skall för hvarje brott dömas till särskildt ansvar, synes föreskriften, att domstolen skall utsetta de särskilda straff, som å hvarje brott följa bort, endast innefatta ett onödigt upprepande; och har utskottet, på grund af denna sin uppfattning, ändrat redaktionen af paragrafens senare del.

I nya lagberedningens förslag var till denna § fogadt ett så lydande tillägg: »dock skall, der någon för särskilda brott gjort sig förfallen till förlust af medborgerligt förtroende, sådan påföljd för dessa brott samfäldt honom ådömas, efter ty i 2 kap. 19 § sägs»; hvarjemte i 9 § af 4 kap. var infördt ett nytt stycke af följande lydelse: »Förklaras den brottslige hafva medborgerligt förtroende för viss tid förverkat; då skall i denna tid inberäknas den tid, under hvilken han i följd af den förra domen kan hafva varit medborgerligt förtroende förlustig.» Vid förslaget granskning inom högsta domstolen anmärktes emellertid, att dessa stadganden i åtskilliga fall skulle leda till inkonsekvenser; och hafva de båda tilläggen till 2 och 9 §§ i anledning af dessa anmärkningar blifvit i Kongl. Maj:ts förslag uteslutna.

Af en bland högsta domstolens ledamöter anfördes i denna punkt särskildt, att, derest förlust af medborgerligt förtroende må ådömas i visst tidsmått utöfver strafftiden, och således tiden för denna påföljd, räknadt från domfällandet, faktiskt förlängdes eller förkortades i mån af strafftidens förlängning eller förkortning, de i 2 och 9 §§ föreslagna nya bestämmelserna icke syntes vara af något behof påkallade. Denna uppfattning torde ock vid en närmare granskning af förslaget bestämmelser befinnas vara i viss mån riktig. Om nemligen den brottslige för hvarje af flera brott dömes till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid, och denna tid, enligt 2 kap. 19 §, för hvarje brott börjar att löpa från den dag den straffade, efter utståndet straff, blifvit frigifven, synes häraf följa, att om påföljden blifvit för de särskilda brotten ådömd till olika tidslängd, den längst varande påföljden absorberar de öfriga, så att då tiden för sistnämnda påföljd gått till ända, straffpåföljden för samtliga brotten upphört. Såsom exempel må anföras följande. En person har för särskilda brott blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende i 1, 5 och 10 år; en hvar af dessa tider börjar då att löpa från den dag, då han frigifves och utlöper hvar för sig, så att då de 10 åren förflutit, den dömd är från påföljden fri. Har någon blifvit för hvarje af flera särskilda brott dömd till förlust af medborgerligt förtroende i t. ex. 5 år, upphör hvarje af dessa påföljder, sedan 5 år förflutit från den dömdes frigifvande. Det samma torde ock gälla i fråga om de fall, som i 8 och 9 §§ omförmälas.

Men om man också kan af förslaget bestämmelser draga dessa slutsatser, synes dock ämnet vara af den beskaffenhet, att en uttrycklig bestämmelse deruti bör meddelas. Strafflagens föreskrifter i detta ämne skola ju tillämpas icke blott af juridiskt bildade personer, utan

äfvén af andra, särskildt, vid betygs utfärdande, af presterskapet. Utskottet har därför ansett, att till 4 kap. 2 § bör fogas ett nytt stycke, som otvetydigt angifver lagstiftarens mening i denna fråga.

4 kap. 11 §.

Till denna paragraf har Kongl. Maj:t föreslagit ett tillägg, för hvilket nya lagberedningen anfört följande skäl:

»I de fall, då särskildt straff finnes utsatt för återfall i brott, verkar enligt vår lag det förut begångna brottet till straffskärpning så länge brottslingen lefver. Denna princip synes dock leda till en obillig hårdhet. Föreskriften, att till särskildt straff för återfall i brott ej må dömas, der ej återfallet skett sedan den brottslige till fullo undergått det för förra brottet honom ådömda straff, utgår från det antagande, att endast under denna förutsättning det nya brottet ådagalägger en inrotad brottslig benägenhet af sådan styrka, att för dess bekämpande det vanliga straffet ej gör tillfyllest. Det ligger emellertid i sakens natur, att intrycket af en undergången bestraffning småningom försvagas, och om vid återfall en längre tid förflutit efter förra bestraffningen, har man följaktligen ej samma skäl som eljest till det antagande, att det vanliga straffet icke skall göra tillbörlig verkan. Beredningen har därför, efter utländska lagars föredöme, föreslagit ett stadgande af innehåll, att till särskildt straff för återfall ej må dömas, der ej det nya brottet föröfvats inom tio år efter det straffet för det förra blifvit till fullo verkställt.»

Af denna motivering torde framgå att tillägget, hvilket utskottet för sin del finner lämpligt, bör så förstås, att om preskriptionstiden tilländagått utan sådant afbrott, som der omförmäles, vid det nya brottets bedömande hänsyn icke skall i nu ifrågavarande afseende tagas till något före preskriptionstidens början begånget brott, så att t. ex. en person, hvilken förut undergått bestraffning för andra resan stöld, skall, om han efter de tio årens förlopp ånyo begår tjufnadsbrott, dömas för snatteri eller för första resan stöld, allt efter brottets beskaffenhet.

5 kap. 4 §.

De sista orden i denna §: »efter ty i 4 kap. 11 § sägs» torde, såsom öfverflödiga och möjligen vilseledande, böra uteslutas.

5 kap. 7—10 §§.

innehålla bestämmelser om nödvärn. Frågan härom har, såsom bekant, under senare tider varit föremål för mycken uppmärksamhet från såväl de rättslärdes som allmänhetens sida.

Det kongl. förslaget skiljer mellan två slag af allmän nödvärnsrätt, nemligen den i 7 § omförmälda, som icke är underkastad annan inskränkning än den, som stadgas i 9 §, eller att våldet ej får vara större än nöden kräfver. Denna art af nödvärn eger rum, då man af annan öfverfalles med våld eller hot, och våldet eller hotet innebär trängande fara, äfvensom i de särskilda fall, som i andra stycket af 7 § omtalas. Sådan nödvärnsrätt är redan i nu gällande lag stadgad. Det andra slaget af nödvärnsrätt, hvilket icke upptages i nu gällande strafflag, angifves i 10 § af 5 kap. enligt förslaget och skiljer sig från det i 7 § omförmälda deruti, att såsom vilkor för det brukade våldets straffrihet fordras icke blott att det ej varit större än nöden kräde, utan ock att det icke stått i uppenbart missförhållande till den skada, som af angreppet var att befara. Sådan nödvärnsrätt eger enligt förslaget rum till afvärjande af ett påbörjad eller omedelbart förestående orätmätigt angrepp å person eller egendom, under hvilket uttryck icke lärers kunna innefattas angrepp medelst ärekränkning.

Lagutskottet, som funnit Kongl. Maj:ts förslag om utsträckning af nödvärnsrätten böra bifallas, har emellertid ansett ännu ett fall böra under 10 § inbegripas, nemligen då någon medelst inbrott eller eljest olofligen inträngt i annans rum, hus, gård eller fartyg, men inbrottet eller inträngandet icke, såsom i 7 § 2:a stycket förutsättes, skett nattetid. Sådant inbrott eller inträngande torde nemligen, äfven om det icke sker nattetid, medföra så mycket obehag och oro för den, hvars rätt derigenom kränkes, att han bör ega befogenhet att afvärja det samma genom våld af den beskaffenhet, som i 10 § förutsättes.

I 9 § af förslaget stadgas, likasom i nuvarande 10 § af 5 kap., att vid s. k. nödvärns-excess domstolen eger efter omständigheterna pröfva, huruvida den tilltalade bör straffas för uppsåtlig gerning eller blott såsom för vållande. Då sådan gerning väl nästan alltid måste anses vara uppsåtlig, synes uttrycket »såsom för vållande» vara ganska oegentligt, helst vid nödvärn kunna förekomma handlingar, hvilka endast såsom uppsåtliga äro med straff belagda. Utskottet har därför ansett paragrafen böra ändras derhän, att domstolen eger att efter omständigheterna pröfva, om och i hvad mån straffet må nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

5 kap. 14 §

af nu gällande strafflag innehåller bestämmelser om åtalspreskription och lyder sålunda:

»Straff vare förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt: 1. inom två år, om det ej i lagen med svårare straff, än fängelse, belagdt är; eller 2. inom fem år, om det ej i lagen med svårare straff, än straffarbete i två år, belagdt är.»

Till denna § hade nya lagberedningen föreslagit ett tillägg af innehåll, att straff skulle vara förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt inom tio år, om det i lagen icke vore belagdt med svårare straff än straffarbete i fyra år. Detta tillägg har af Kongl. Maj:t uteslutits af det, enligt utskottets tanke, fullt giltiga skäl, att i följd deraf brott af synnerligt grof beskaffenhet skulle blifva straffria, derest åtal under en tid af tio år af någon anledning ej kunde ega rum.

Emellertid anser utskottet, att detta skäl för uteslutande af åtalspreskription icke gäller i fråga om vissa slag af brott, hvilka i allmänhet icke äro belagda med svårare straff än straffarbete i två år, men för hvilka, derest omständigheterna äro synnerligen försvårande, finnes en extraordinär strafflatitud med högre maximum än det nyssnämnda. Sådant är enligt det nu föreliggande förslaget förhållandet med åtskilliga i 22 kap. omförmälda bedrägeribrott. Bedrägeribrotten äro i afseende å graden af gerningsmannens brottslighet synnerligen vexlande; hvarför också strafflatituden i 22 kap. 1 § är särdeles vidsträckt. Den allmänna latituden omfattar böter, fängelse och straffarbete, hvilket sistnämnda kan bestämmas ända till två år. Nu är i förslaget ytterligare tillagd en extraordinär strafflatitud med ett maximum af fyra års straffarbete, hvilken kommer till användning, då brottet är begånget under synnerligen försvårande omständigheter. Följaktligen skulle, om 5 kap. 14 § bibehålles oförändrad, hvarje bedrägeribrott, äfven om det vore så ringa, att det kunde försonas med böter, kunna åtalas efter förloppet af huru lång tid som helst, utan att någon åtalspreskription eger rum. En sådan konsekvens af de i 22 kap. föreslagna och visserligen af behovet påkallade straffskärpningarne kan utskottet icke finna lämplig, hvarför utskottet ansett, att i 5 kap. 14 § 2 mom. böra inskjutas orden »der det ej är med synnerligen försvårande omständigheter förenadt». Genom denna förändring blifva bestämmelserna om åtalspreskription tillämpliga på de brott, som omförmälas i 1, 2, 6 och 16 §§ af 22 kap. i det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget.

Utskottet har härvid ej förbisett, att samma bestämmelser, om

utskottets förslag godkännes, äfven komma att erhålla tillämplighet i fråga om några brott, beträffande hvilka någon ändring i Kongl. Maj:ts förslag ej blifvit ifrågasatt. Såvidt utskottet kunnat finna, äro dessa brott icke andra än de, som omförmälas i 15 kap. 11 § (pinande till bekännelse) och i 22 kap. 7 § (tillvällande af arfs- eller andra familjerättigheter genom antagande af falskt namn eller stånd). För dessa brott utgör nemligen maximum i den allmänna latituden straffarbete i två år; men, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, finnes en särskild latitud, uppgående till fyra års straffarbete. Intetdera af dessa brott synes vara af sådan beskaffenhet, att den af utskottet föreslagna ändring kan väcka betänkligheter. Slutligen förekommer i 25 kap. 10 § en dylik extraordinär strafflatitud, men då straffet för det här afsedda brott enligt 5 kap. 18 § icke kan genom åtalspreskription förfalla, har någon hänsyn till detta lagrum ej behöft tagas.

11 kap. 12 §.

Tydligt är, att hemfriden kan kränkas på åtskilliga andra sätt än de i 11 kap. omtalade. Dylika rättskränkningar äro emellertid ej belagda med straff, och skälen dertill kunna vara dels rättskränkningens obetydlighet och dels svårigheten att på ett fullt tillfredsställande sätt angifva de kännetecken, hvilka skulle göra den straffbar. En form för hemfridens kränkande, hvilken nu icke är med straff belagd, har utskottet dock ansett böra i 12 § upptagas. Det förekommer ganska ofta, särdeles på landsbygden och i glesare bebodda trakter, att personer, om inträde i ett bebodt hus vägras, eller af annan anledning, företaga sig att genom bultande och annat våld på dörrar eller väggar, men utan sönderslående af fönster, störa de i huset vistandes hemfrid. Sådant förfarande kan medföra en synnerligt hög grad af obehag och oro för husets invånare, isynnerhet om fridsstörarne äro flere till antalet, om i huset endast finnas qvinnor eller eljest fysiskt svagare personer, eller om gerningen föröfvas nattetid. Utskottet har därför till 11 kap. 12 § i förslaget fogat ett nytt stycke, hvarigenom förfarande af ofvan angifven art belägges med straff.

12 kap. 13 §.

Meningen med stadgandet i första stycket af denna paragraf torde bättre återgifvas, om ordet »och» i uttrycket »guld- och silfvermynt» utbytes mot ordet »eller».

19 kap. 1 §.

I detta lagrum har utskottet vidtagit en redaktionsändring af liknande art.

19 kap. 13, 14 och 21 §§.

Vid granskning af förslaget till ändrad lydelse af 21 § i 19 kap. har utskottet fäst uppmärksamhet dervid, att hvarken i denna paragraf eller i 13 och 14 §§ af samma kapitel intagits några bestämmelser om skydd för telefonanläggningar. Med hänsyn till telefonens stora och alltjemt växande betydelse för den allmänna samfärdseln synes man emellertid ega allt skäl att i fråga om straffskydd likställa dylika anläggningar med telegrafanläggningar, hvarom ock fråga redan förut varit väckt inom Riksdagen. Utskottet har därför ansett sig böra i sådant syfte föreslå ändringar i 13, 14 och 21 §§ af 19 kap. strafflagen.

20 kap. 4 §.

I sista stycket af denna § har utskottet, till förtydligande af stadgandets mening, vidtagit en obetydlig redaktionsjämkning genom att inskjuta orden »i sådant fall» närmast efter orden »dock må».

20 kap. 5 §.

I fråga om tillämpningen af 2 mom. i denna § har någon tvekan yppats, huruvida begagnande af fönsteröppning till ingång i ett hus under de omständigheter, som i paragrafen förutsättas, skall betraktas såsom inbrott, då det ej är förenadt med våld å fönstret. Stadgandets ordalydelse torde gifva stöd åt den åsigt, att fönsteröppning här icke afses, då nemligen lagstiftaren, efter att hafva särskildt anfört glugg och skorsten, tillägger: »eller annan *sådan* ej till ingång ämnad öppning». Dessutom hade väl lagstiftaren, då han i 1 mom. särskildt omnämnt fönster, haft anledning att i 2 mom. omtala fönsteröppning, om sådan varit der afsedd. Huru än det nuvarande och i förslaget bibehållna stadgandet rätteligen bör tolkas, anser emellertid utskottet, att, der ett fönster är så beläget att man för att bereda sig inträde genom detsamma måste begagna ett tillvägagående, som kan betecknas såsom »inkrypande», inträngandet genom fönsteröppningen i uppsåt att stjäla bör betraktas såsom inbrott. Utskottet har därför upptagit fönster jemte glugg och skorsten i förevarande moment.

20 kap. 14 §.

Då tjufnadsbrott otvifvelaktigt äro de oftast förekommande bland de brott, som i strafflagen äro belagda med förlust af medborgerligt förtroende, erhåller frågan om borttagande eller inskränkande af denna straffpåföljd onekligen sin största betydelse i fråga om tjufnadsbrotten. Kongl. Maj:t har, lika med lagberedningen, föreslagit en inskränkning i användningen af nämnda påföljd för dylika brott, i det att enligt 20 kap. 14 § i förslaget förlust af medborgerligt förtroende skall ådömas endast då brottet belägges med straffarbete, under det att enligt 1 och 7 §§ såväl första som andra resan stöld kan, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, försonas med fängelse. Då emellertid straffarbete utgör den enda straffarten i den ordinarie latituden för nämnda brott, får den föreslagna inskränkningen verklig betydelse endast i de jemförelsevis sällsynta undantagsfall, då omständigheterna kunna anses vara synnerligen mildrande. Utskottet föreställer sig, att man utan fara skulle kunna gå något längre i inskränkande af straffpåföljdens användning, nemligen sålunda, att likasom den i det kongl. förslaget bundits vid användningen af en viss straffart, den komme att bindas vid ett visst högre mått af denna straffart. För valet af detta mått har utskottet särskildt fäst sig vid straffbestämmelserna i 1 §. Maximum i den allmänna strafflatituden för stöld är der bestämdt till 6 månaders straffarbete; men för synnerligen försvärande omständigheter angifves en särskild latitud, som går upp till 2 års straffarbete. Nu har utskottet ansett, att då stölden enligt dessa bestämmelser kan försonas med straff, som ej öfverstiger den allmänna latitudens maximum, den icke heller bör beläggas med förlust af medborgerligt förtroende. Härigenom skulle i de flesta fall den, som dömes för första resan stöld, undgå denna påföljd. Det samma bör äfven i allmänhet gälla om samtliga de brott, som omförmälas i 20 kap. strafflagen. Endast vid iteration samt i de svårare fall, som omförmälas i 4 och 5 §§, synes man böra antaga den af Kongl. Maj:t föreslagna regel, att påföljden skall inträda, så snart gerningen belägges med straffarbete.

22 kap. 21 §.

Såsom skäl för den föreslagna ändringen i första stycket af denna § har nya lagberedningen endast anfört, att man ej borde förmena en förorättad målsegrande allmän åklagares bistånd vid beifrande af de i nya 4 mom. af 2 § samt 11 och 14 §§ omförmälda förbrytelser. Den

föreslagna förändringen medför dock äfven en annan verkan än den att målseganden vid åtalets utförande kan erhålla allmän åklagares biträde. Enligt 19 § 4 mom. af förordningen om strafflagens införande blir nemligen följden den, att sedan målets handläggning framskridit till en viss punkt, det icke längre står i målsegandens magt att få målet nedlagdt, hvadan förlikning mellan målseganden och svaranden är i fråga om ansvarspåföljden utesluten. Detta anser utskottet icke vara lämpligt beträffande de här ifrågavarande brotten, vid hvilka det kan vara för målseganden ganska fördelaktigt att ingå på en förlikning, och hvilkas beskaffenhet icke är sådan, att det allmänna rättsmedvetandet påkallar deras bestraffning, då målseganden är villig att nedlägga sin talan. Utskottet har därför föreslagit att 22 kap. 21 § måtte oförändrad bibehållas.

23 kap. 6 och 7 §§.

Vid granskning inom högsta domstolen af nya lagberedningens förslag anmärktes af en ledamot, med hvilken en annan ledamot instämde, i afseende å dessa paragrafer följande.

»För min del kan jag ej finna, att giltigt skäl föreligger till den skärpning i lagbestämmelserna angående oredlighet och vårdslöshet mot borgenärer, som förslaget 6 och 7 §§ innehålla. — Den borgenär, som gjort sig skyldig till någon af de i 2 § omnämnda handlingar, förskingring eller afhändande af egendom utan uppsåt att bereda sig egen fördel, men som derefter till fullo förnöjer sina borgenärer, synes mig alldeles riktigt i nu gällande lag vara fritagen från ansvar. När det visat sig, att dessa gäldenärens åtgärder icke utgjort hinder för honom att godtgöra sina fordringsegare, torde det vara alldeles onödigt och äfven obilligt att döma honom till ansvar för de förfoganden han sålunda utan någons förnärmande med sin egen egendom vidtagit; och föga rimligt synes mig att tillåta eller, hvilket här är detsamma, påbjuda, att allmän åklagare skall ega eller till och med vara skyldig att, oaktadt alla fordringsegare fått likvid och någon rättskränkning således ej egt rum, åtala gäldenärens åtgöranden. Särdeles bjert faller detta i ögonen i fråga om den förbrytelse, som omförmäles i 5 §. En gäldenär rymmer t. ex. i afsigt att å främmande ort genom arbete skaffa sig medel att godtgöra sina fordringsegare. Detta lyckas honom ock, men först t. ex. sju månader sedan han rymde. Han kommer då tillbaka och betalar till fullo alla sina skulder, och alla borgenärerna förklara sig nöjda. Icke desto mindre skulle, enligt förslaget, allmän åklagare ej blott ega utan ovilkorligen vara pliktig att ställa gäldenären

under åtal för rymningen, hvilken skulle kunna för honom medföra både straffarbete och förlust af medborgerligt förtroende. — Den i 7 § föreslagna utsträckningen af allmän åklagares åtalsrätt synes mig därför hvarken nödig eller billig och torde dessutom hvad angår vårdslöshet mot borgenärer ej stå väl tillsammans med 6 § eller med 19 § 4 mom. i promulgationsförordningen den 16 februari 1864 och 20 kap. 4 § rättegångsbalken. — De föreslagna ändringarne i 6 och 7 §§ synas mig därför ej böra godkännas.»

Utskottet, som hufvudsakligen delar de sålunda inom högsta domstolen uttalade åsigter, har därför ansett bestämmelserna i nuvarande 6 och 7 §§ af 23 kap. böra oförändrade bibehållas allenast med någon jemkning af redaktionen i 6 §.

Mot förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881 har utskottet icke funnit något att erinra.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt får utskottet hemställa,

1) att Riksdagen, med afslag å herrar Broströms och Björcks ofvan omförmälda motioner, ville, beträffande förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förevarande proposition i denna del icke kan antagas i oförändradt skick, för sin del antaga följande

2 Kap.

19 §.

Vissa i lagen bestämda brott medföra den påföljd, att den dömd förklaras hafva förverkat medborgerligt förtroende för alltid, eller för viss tid, hvilken ej må sättas kortare, än ett, eller längre, än tio år, utöfver den ådömda strafftiden.

Den, som till förlust af medborgerligt förtroende dömd är, hafve förverkat embete, tjänst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves; vare ock, under den tid påföljden honom ådömd är, såsom vanfräjdad ansedd och för ty utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god fräjd erfordras.

3 Kap.

13 §.

Har någon, efter 4, 7 eller 8 §, gjort sig skyldig till straffarbete för delaktighet i brott, hvarå förlust af medborgerligt förtroende för

Lag

angående ändring i vissa delar af Strafflagen.

Härigenom förordnas, att 20 Kap. Strafflagen samt nedan nämnda delar af 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23 och 25 Kap. samma lag skola erhålla följande lydelse:

2 Kap.

19 §.

Vissa i lagen bestämda brott medföra den påföljd, att den dömd förklaras hafva förverkat medborgerligt förtroende.

Har den, som begått brott, hvarom nu är sagdt, gjort sig skyldig till dödsstraff eller straffarbete på listid; skall han förklaras förlustig medborgerligt förtroende för alltid: här han förskyllt straffarbete på viss tid; varde, der ej brottet är sådant, som i 13 Kap. 1 eller 2 § sägs, förklarad förlustig medborgerligt förtroende intill dess viss tid, minst ett och högst tio år, förflutit från det han, efter utståndet straff, blifvit frigifven.

Den, som till förlust af medborgerligt förtroende dömd är, hafve förverkat embete, tjenst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves; vare ock, så länge han är medborgerligt förtroende förlustig, utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god fräjd erfordras.

3 Kap.

13 §.

Har någon, efter 4, 7 eller 8 §, gjort sig skyldig till straffarbete för delaktighet i brott, hvarå förlust af medborgerligt förtroende för

Nuvarande lydelse:

alltid, såsom påföljd, stadgad är; varde då ock den påföljd, eller förlust af medborgerligt förtroende på viss tid, honom ådömd, efter ty hans brottslighet är till.

4 Kap.**2 §.**

Har någon föröfvat flera brottsliga handlingar, och stå de ej till hvarandra i det sammanhang, att de innefatta fortsättning af en och samma förbrytelse, utan äro, hvar för sig, till särskilda brott att hänföra; varde, för hvarje brott, ändå att brotten af samma slag äro, till särskildt ansvar dömd, med iakttagande af föreskrifterna i 4, 5, 6 och 7 §§.

8 §.

De i 4, 5, 6 och 7 §§ om förening eller förändring af straff meddelade föreskrifter skola tjena till efterrättelse ej blott då någon på en gång för flera brott lagföres, utan äfven då någon, som till straff dömes, förut blifvit ålagd annan, icke verkställd bestraffning; och skall domstolen alltid utsätta de särskilda straff, som å hvarje brott följa

Kongl. Maj:ts förslag:

alltid efter lag följa kan; varde då ock dömd medborgerligt förtroende förlustig, efter ty i 2 Kap. 19 § sägs.

Lagutskottets förslag:

4 Kap.

2 §.

Har någon föröfvat flera brottsliga handlingar, och stå de ej till hvarandra i det sammanhang, att de innefatta fortsättning af en och samma förbrytelse; utan äro, hvar för sig, till särskilda brott att hänföra; varde, för hvarje brott, ändå att brotten af samma slag äro, till särskildt ansvar dömd; och skall domstolen utsätta de särskilda straff, som å hvarje brott följa bort, och derefter, i händelse någon förändring af straffen, efter hvad i 4, 5, 6 och 7 §§ sägs, skall ega rum, derom meddela erforderliga bestämmelser.

Har någon föröfvat flera brottsliga handlingar, och stå de ej till hvarandra i det sammanhang, att de innefatta fortsättning af en och samma förbrytelse, utan äro, hvar för sig, till särskilda brott att hänföra; varde, för hvarje brott, ändå att brotten af samma slag äro, till särskildt ansvar dömd; skotande, i händelse någon förändring af straffen, efter hvad i 4, 5, 6 eller 7 § sägs, bör ega rum, derom meddela erforderliga bestämmelser.

Har någon för särskilda brott gjort sig förfallen till förlust af medborgerligt förtroende: äro tiderna för fortvaron af den påföljd olika, då skall den tid, som sist utlöper, i sig inbegripa den eller de öfriga; äro tiderna lika, räknas de som en.

8 §.

Nu kan så hända, att någon, sedan han blifvit till straff för ett brott dömd, varder öfvertygad att förut hafva föröfvat annat brott; då skall straffet så bestämmas, som hade han på en gång varit för båda brotten lagförd; och varde, vid straffets tillämpning, afräknadt hvad han af det honom förut ådömda straff redan kan hafva utstått.

Nuvarande lydelse:

bort, och derefter, i händelse någon förändring af straffen, efter hvad ofvan sagdt är, skall ega rum, derom meddela erforderliga bestämmelser.

Förekomma till verkställighet på en gång flera domar, hvarigenom samma person blifvit till straff dömd, och äro straffen af beskaffenhet, att de, efter ty i föregående §§ stadgadt är, ej kunna, jemte hvarandra, verkställas; göre Konungens befallningshafvande om förhållandet anmälan hos hofrätten; som förordnar huru straffen sammanläggas skola.

9 §.

Nu kan så hända, att någon, sedan han blifvit till straff för ett brott dömd, varder öfvertygad att förut hafva föröfvat annat brott; då skall han så dömas, som hade han på en gång varit för båda brotten lagförd; och varde, vid straffets tillämpning, afräknadt hvad han af det honom förut ådömda straff redan kan hafva utstått.

10 §.

Har någon, sedan han blifvit till straff dömd, men innan han det till fullo undergått, föröfvat nytt brott; då bör straffet för detta brott, med iakttagande af de här ofvan stadgade grunder, förenas eller sammanläggas med hvad af det förra straffet återstod, då det nya brottet begicks; och skall å det sålunda bestämda straffet afräknas hvad af sagda återstod kan vara verkställt efter det nya brottets föröfvande.

11 §.

Der lagen utsätter särskildt straff för den, som å nyo begår brott, skall det straff ej ådömas, utan då sådant återfall skett sedan den brottslige till fullo ungergått det för förra brottet honom ådömda straff.

*Kongl. Maj:ts förslag:**Lagutskottets förslag:*

9 §.

Har någon, sedan han blifvit till straff dömd, men innan han det till fullo undergått, föröfvat nytt brott; då bör straffet för detta brott, med iakttagande af de här ofvan stadgade grunder, af domstolen förenas eller sammanläggas med det förra straffet eller, om detta var till någon del verkställt, då det nya brottet begicks, med hvad af samma straff då återstod; och skall å det sålunda bestämda straffet afräknas hvad af förra straffet eller sagda återstod deraf kan vara verkställt efter det nya brottets föröfvande.

10 §.

Förekomma till verkställighet på en gång flera domar, hvarigenom samma person blifvit till straff dömd, och äro straffen af beskaffenhet, att de, efter ty förut är sagdt, ej kunna, jemte hvarandra, verkställas; göre Konungens Befallningshafvande om förhållandet anmälan hos Hofrätten, som förordnar huru straffen sammanläggas skola.

11 §.

Der lagen utsätter särskildt straff för den, som å nyo begår brott, skall det straff ej ådömas, utan då sådant återfall skett sedan den brottslige till fullo undergått det för förra brottet honom ådömda straff.

Hade vid den tid, då det nya brottet begicks, tio år förflutit sedan straffet för det förra brottet blef till fullo verkställt; må ej heller till särskildt straff för återfall dömas, utan så är, att den brottslige under de tio år, hvilka närmast föregått återfallet, antingen föröfvat brott, som i lag är belagdt med förlust af medborgerligt förtroende, eller för sådant brott undergått bestraffning.

*Nuvarande lydelse:***5 Kap.**

2 §.

Har gerning, som i allmänhet är belagd med dödsstraff eller straffarbete öfver två år, blifvit begången af den, som fyllt fjorton, men ej femton år; och pröfvas han hafva egt nog urskilning att gerningens brottslighet inse; varde då straffad, högst, med straffarbete i fyra år, om dödsstraff å gerningen följa kunnat, och med straffarbete i två år, om sådant arbete på längre tid därför stadgadt är.

Ej må sådan påföljd, som i 2 Kap. 19 § utsättes, ådömas brottsling af den ålder nu sagd är. Ej heller skall brott, som någon i den ålder begått, honom tillräknas till förhöjning af straff för återfall i brottet, der sådan förhöjning särskildt i lagen utsatt finnes, efter ty i 4 kap. 11 § sägs.

3 §.

Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år; då skall dödsstraff eller straffarbete på listid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas.

4 §.

Gerning, som begås af den, som är afvita, eller hvilken förståndets bruk, genom sjukdom eller ålderdomssvagheter, är beröfvadt, vare strafflös.

5 §.

Har någon, utan egen skuld, råkat i sådan sinnesförvirring, att

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

5 Kap.

2 §.

Har gerning, som i allmänhet är belagd med dödsstraff eller straffarbete öfver två år, blifvit begången af den, som fyllt fjorton, men ej femton år; och pröfvas han hafva egt nog urskilning att gerningens brottslighet inse; varde då straffad, högst, med straffarbete i fyra år, om dödsstraff å gerningen följa kunnat, och med straffarbete i två år, om sådant arbete på längre tid därför stadgadt är.

Ej må sådan påföljd, som i 2 Kap. 19 § utsättes, ådömas brottsling af den ålder nu sagd är.

3 §.

Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år; då skall dödsstraff eller straffarbete på lifstid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas; och må jemväl straffarbete på viss tid nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid, dock ej under två månader.

Är brottet belagdt med påföljd, som i 2 Kap. 19 § sägs; pröfve domstolen, efter omständigheterna, huruvida sådan påföljd ådömas bör.

4 §.

Ej må brott, som någon begått innan han fyllt aderton år, honom tillräknas till förhöjning af straff för återfall i brott, der sådan förhöjning särskildt i lagen utsatt finnes, efter ty i 5 Kap. 11 § sägs.

Ej må brott, som någon begått, innan han fyllt aderton år, honom tillräknas till förhöjning af straff för återfall i brott, der sådan förhöjning särskildt i lagen utsatt finnes.

5 §.

Gerning, som begås af den, som är afvita, eller hvilken förstån-

Nuvarande lydelse:

han ej till sig visste; vare gerning, den han i det medvetlösa tillstånd föröfvar, strafflös.

6 §.

Pröfvas någon, som brottslig gerning begått, dervid hafva af kropps- eller sinnessjukdom, ålderdomssvaghet eller annan, utan egen skuld, iråkad förvirring saknat förståndets fulla bruk, ehuru han ej kan för strafflös anses efter 4 eller 5 §; då gälle om dödsstraff hvad i 3 § sägs; och må, i ty fall, efter omständigheterna, annat straff jemväl nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

7 §.

Varder man af annan öfverfallen med våld eller hot, som innebär trängande fara; då ege man rätt till nödvärn och vare saklös för den skada, som man till farans afvärjande gör.

8 §.

Rätt till nödvärn ege ock rum, då någon begår inbrott eller eljest tränger sig olofligen in i annans rum, hus, gård, eller fartyg nattetid, eller sätter sig till motvärn, ehvad det är natt eller dag, emot den, som sitt värja eller å bar gerning återtaga vill.

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

dets bruk, genom sjukdom eller ålderdomssvaghet, är beröfvadt, vare strafflös.

Har någon, utan egen skuld, råkat i sådan sinnesförvirring, att han ej till sig visste; vare ock gerning, den han i det medvetlösa tillstånd föröfvar, strafflös.

6 §.

Pröfvas någon, som brottslig gerning begått, dervid hafva af kropps- eller sinnessjukdom, ålderdomssvaghet eller annan, utan egen skuld, iråkad förvirring saknat förståndets fulla bruk, ehuru han ej kan för strafflös anses efter 5 §; då gälle om dödsstraff hvad i 3 § sägs; och må, i ty fall, efter omständigheterna, annat straff jemväl nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

7 §.

Varder man af annan öfverfallen med våld eller hot, som innebär trängande fara; då ege man rätt till nödvärn och vare saklös för den skada, som man till farans afvärjande gör.

Rätt till nödvärn ege ock rum, då någon begår inbrott eller eljest tränger sig olofligen in i annans rum, hus, gård eller fartyg nattetid, eller sätter sig till motvärn, ehvad det är natt eller dag, emot den, som sitt värja eller å bar gerning återtaga vill.

8 §.

Rymmer fånge eller häktad person, eller sätter han sig till motvärn emot fångvaktare eller annan, som honom från rymning hindra vill, eller emot föreståndare eller uppsyningsman vid straffinrättning eller häkte, då denne honom till ordning inom inrättningen eller häktet hålla skall, eller sätter sig någon, som häktas skall, till motvärn emot den, som eger häktningen verkställa eller dervid biträder; då må ock det våld brukas, som till rymningens förekommande, ordningens bibehållande eller häktningens verkställande nödigt är.

Lag samma vare, der annan, än fånge, häktad person eller den, som häktas skall, sätter sig med våld eller hot emot den, som rymningen hindra, ordningen bibehålla eller häktningen verkställa vill.

Nuvarande lydelse:

9 §.

Rymmer fånge eller häktad person, eller sätter han sig till motvärn emot fångvaktare eller annan, som honom från rymning hindra vill, eller emot föreståndare eller uppsyningsman vid straffinrättning eller häkte, då denne honom till ordning inom inrättningen eller häktet hålla skall, eller sätter sig någon, som häktas skall, till motvärn emot den, som eger häktningen verkställa eller dervid biträder; då må ock det våld brukas, som till rymningens förekommande, ordningens bibehållande eller häktningsens verkställande nödigt är.

Lag samma vare, der annan, än fånge, häktad person eller den, som häktas skall, sätter sig med våld eller hot emot den, som rymningen hindra, ordningen bibehålla eller häktningen verkställa vill.

10 §.

Finnes någon i fall, som i 7, 8 eller 9 § sagdt är, hafva gjort större våld, än nöden kräfde; pröfve domstolen, efter omständigheterna, om han för uppsåtlig gerning eller blott såsom för vållande straffas bör.

Var så trängande nöd eller fara för handen, att han sig ej besinna kunde; då må han från straff frias.

14 §.

Straff vare förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt:

1. inom två år, om det ej i lagen med svårare straff än fängelse, belagdt är; eller

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

9 §.

Finnes någon, i fall som i 7 eller 8 § sagdt är, hafva gjort större våld, än nöden kräfde; pröfve domstolen, efter omständigheterna, om han för uppsåtlig gerning eller blott såsom för vållande straffas bör. Voro omständigheterna sådana, att han svårigen kunnat sig besinna; då må han ej till straff dömas.

Finnes någon, i fall, som i 7 eller 8 § sagdt är, hafva gjort större våld, än nöden kräfde; pröfve domstolen, efter omständigheterna, *om och i hvad mån straffet må ned-sättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.* Voro omständigheterna sådana, att han svårigen kunnat sig besinna; då må han ej till straff dömas.

10 §.

Nu har någon i annat fall, än i 7 eller 8 § sägs, till afvärjande af ett påbörjadt eller omedelbart förestående orättmätigt angrepp å person eller egendom, brukat våld emot angriparen: var det våld ej större, än nöden kräfde, och stod det ej heller i uppenbart missförhållande till den skada, som af angreppet var att befara; då skall han från straff frias. Finnes han hafva gjort svårare våld, än nu sagdt är; vare lag, som i 9 § stadgas.

Nu har någon i annat fall än i 7 eller 8 § sägs, *brukat våld till afvärjande af ett påbörjadt eller omedelbart förestående orättmätigt angrepp å person eller egendom, eller öfvat våld emot den, som meddelst inbrott eller eljest olofligen inträngt i annans rum, hus, gård eller fartyg:* var det våld ej större, än nöden krafde, och stod det ej heller i uppenbart missförhållande till den skada, som af angreppet var att befara; då skall han från straff frias. Finnes han hafva gjort svårare våld, än nu sagdt är; vare lag, som i 9 § stadgas.

14 §.

Straff vare förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt:

1. inom två år, om det ej i lagen med svårare straff, än fängelse, belagdt är; eller

Nuvarande lydelse:

2. inom fem år, om det ej i lagen med svårare straff, än straffarbete i två år, belagdt är.

6 Kap.

6 §.

Är skada gjord af person under femton års ålder, eller sådan, som i 5 Kap. 4 eller 5 § omtalas, och kan ej skadestånd erhållas hos någon, som för underlåten vård öfver den person är till ansvar för vållande förfallen; gånge då skadeståndet ut af dens egendom, som skadan gjorde.

8 Kap.

30 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18 eller 20 § sig skyldig gjort, varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig. Lag samma vare, om någon till straffarbete efter 7 § förfallen är.

9 Kap.

5 §.

Talar eller skrifer man smädligen emot Konungen, Drottning, Enkedrottning eller Tronföljare, eller förgriper sig emot någon af dem med hotelse eller annan missfirmelig gerning; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller fängelse från och med sex månader till och med två år. Sker det emot person, som i 3 § nämnd är; vare straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med femtio till och med ett tusen Riksdaler.

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

2. inom fem år, om brottet, der det ej är med synnerligen försvårande omständigheter förenadt, icke är i lagen belagdt med svårare straff, än straffarbete i två år.

6 Kap.

6 §.

Är skada gjord af person under femton års ålder, eller sådan, som i 5 Kap. 5 § omtalas, och kan ej skadestånd erhållas hos någon, som för underlåten vård öfver den person är till ansvar för vållande förfallen; gånge då skadeståndet ut af dens egendom, som skadan gjorde.

8 Kap.

30 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18 eller 20 § sig skyldig gjordt, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon till straffarbete efter 7 § förfallen är.

9 Kap.

5 §.

Talar eller skrifver man smädiligen emot Konungen, Drottning, Enkedrottning eller Tronföljare, eller förgriper sig emot någon af dem med hotelse eller annan missfirmlig gerning; dömes till straffarbete i högst fyra år eller fängelse. Sker det emot person, som i 3 § nämnd är; vare straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med femtio till och med ett tusen Riksdaler.

*Nnvarande lydelse:***II Kap.****1 §.**

Gör man våldsgerning å den, som bevistar gudstjenst; dömes till straffarbete i högst två år. Var våldet ringa, och kom ej deraf synnerlig förargelse; då må till fängelse i högst sex månader eller böter, dock ej under femtio Riksdaler, dömas.

2 §.

Störer man gudstjenst genom svordom eller oljud; eller kommer dervid eljest förargelse åstad; straffes med böter, dock ej under tjugofem Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

3 §.

Hvad i 1 och 2 §§ stadgadt är, gälle ock, om der sagda brott föröfvas vid gudstjenst, som dem tillåten är, hvilka till främmande lära sig bekänna. Åstadkommer man hos dem, vid annat tillfälle, förargelse genom gäckeri med deras troslära; straffes med böter.

5 §.

Gör man våldsgerning å annan inom Konungens slott i hufvudstaden eller annorstädes i slott, hus, eller gård, der Konungen vistas, eller å rum, der Rikets Ständer eller deras Afdelningar eller Utskott församlade äro, eller inför sittande Rätt, Konungens Befallningshafvande eller annat allmänt Embetsverk; vare lag, som i 1 § sägs.

*Kongl. Maj:ts förslag:**Laguskottets förslag:*

II Kap.

1 §.

Gör man våldsgerning å den, som bevistar gudstjenst, ehvad den eger rum i kyrka eller annorstädes; dömes till straffarbete i högst två år. Var våldet ringa och kom ej deraf synnerlig förargelse; då må till fängelse i högst sex månader eller böter, dock ej under femtio Riksdaler, dömas.

Våldförer man annan vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att till gudstjenst hänföra; varde den omständighet, vid straffets bestämmande för våldet, såsom försvårande ansedd.

2 §.

Störer man gudstjenst genom svordom eller oljud, eller kommer dervid eljest förargelse åstad; straffes med böter, dock ej under tjugofem Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

För svordom, oljud eller annan förargelse vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att till gudstjenst hänföra, vare straffet böter.

3 §.

Hvad i 1 och 2 §§ stadgadt är, gälle ock, om der sagda brott föröfvas vid främmande, till offentlig religionsöfning berättigad församlings gudstjenst, eller då medlemmar af sådan församling eljest sammankommit för gemensam andaktsöfning.

5 §.

Gör man våldsgerning å annan inom Konungens slott i hufvudstaden eller annorstädes i slott, hus eller gård, der Konungen vistas, eller å rum, der Rikets Ständer eller deras Afdelningar eller Utskott församlade äro, eller inför sittande Rätt, Konungens Befallningshafvande eller annat allmänt Embetsverk; vare lag, som i 1 § 1 mom. sägs.

Nuvarande lydelse:

6 §.

Åstadkommer man å ställe, som i 5 § sagdt är, förargelse genom svordom eller oljud, eller annorledes; straffes efter ty i 2 § skils.

7 §.

Den, som i uppsåt att skada göra, eller eljest i vredesmod, emot annan drager knif eller svärd, eller spänner bössa, eller reser annat lifsfarligt vapen, vid gudstjenst, som i 1 eller 3 § sägs, eller å sådant ställe, som i 5 § omtalas; varde, der ingen skada sker, ändock straffad med böter, ej under femtio Riksdaler.

8 §.

Gör man våldsgerning å annan för det han i sak inför Rätta, hos Konungens Befallningshafvande eller vid annat Embetsverk, sin eller annans talan fört eller vittnesmål aflagt, eller för att honom från sakens utförande eller vittnesmålets afläggande hindra; dömes till straffarbete i högst två år.

12 §.

Bryter man hemfrid, i ty att man, af ondska eller öfverdåd, slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat; straffes med böter från och med tio till och med etthundra Riksdaler. Sker det af okynne; vare bot högst femtio Riksdaler.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

6 §.

Åstadkommer man å ställe, som i 5 § sagdt är, förargelse genom svordom eller oljud, eller annorledes; straffes efter ty i 2 § 1 mom. skils.

7 §.

Den som, i uppsåt att skada göra, eller eljest i vredesmod, emot annan drager knif eller svärd, eller spanner bössa, eller reser annat lifsfarligt vapen, vid gudstjenst, som i 1 eller 3 § sägs, eller å sådant ställe, som i 5 § omtalas; varde, der ingen skada sker, ändock straffad med böter, ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

8 §.

Gör man våldsgerning å annan för det han i sak inför Rätta, hos Konungens Befallningshafvande eller vid annat Embetsverk, sin eller annans talan fört eller vittnesmål aflagt, eller för att honom från sakens utförande eller vittnesmålets afläggande hindra; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må till böter, dock ej under femtio Riksdaler, dömas.

12 §.

Bryter man hemfrid, i ty att man, af ondska, slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Sker det af öfverdåd eller okynne; vare straffet böter.

Bryter man hemfrid, i ty att man, af ondska, slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Sker det af öfverdåd eller okynne; vare straffet böter.

Bryter man hemfrid medelst bultande eller annat våld å hus, som bebodt är och der man ej lof eller lega för sig har; straffes ock med böter eller fängelse i högst sex månader. Sker det i uppsåt att annan våldföra, vare lag, som, i 10 § sägs.

Nuvarande lydelse:

12 Kap.

1 §.

Den, som sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar eller ock förstör någon domstols eller annan offentlig Myndighets dombok eller hufvudprotokoll, Kronans räkenskapsböcker eller andra sådana handlingar eller skrifter, som till allmän nytta och efter rättelse äro; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

2 §.

Har någon antingen förfalskat allmän handling, som är utgifven i Konungens namn, eller i Rikets Ständers eller deras Afdelningars, eller i domstols, Konungens Befallningshafvandes eller annan offentlig Myndighets, eller i särskild embets- eller tjenstemans uti ärende, som till hans embete eller tjenst hörer, eller å falsk skrift tillsatt eller annorledes förskaffat sig underskrift eller besegling, hvarmed sken af allmän handling deråt beredes; och har han af den falska handlingen, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, bruk gjort; dömes till straffarbete från och med ett till och med fyra år.

3 §.

Var handlingen af mindre vigt, såsom betyg om fräjd, fattigdom, sjukdom, eller annat dylikt; och har man deraf sig begagnat för att sig eller annan forthjelpa, eller underhåll, sjukvård eller annan slik förmån åt sig eller annan förskaffa; då skall till straffarbete i högst ett år dömas.

4 §.

Den, som falskeligen i annan persons namn skrifver köpebref, testamente, kontrakt, skuldebref, vaxel, invisning, kredit- eller qvittobref, handelsbok eller annan enskild handling, som till bevis om rättighet eller befrielse från förbindelse tjenar, eller riktig sådan handling

*Kongl. Maj:ts förslag:**Laguskottets förslag:*

12 Kap.

1 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar eller ock förstör någon domstols eller annan offentlig Myndighets dombok eller hufvudprotokoll, Kronans räkenskapsböcker eller andra sådana handlingar eller skrifter, som till allmän nytta och efter rättelse äro; dömes till straffarbete från och med två till och med åtta år.

2 §.

Har någon antingen förfalskat allmän handling, som är utgifven i Konungens namn, eller i Rikets Ständers eller deras Afdelningars, eller i domstols, Konungens Befallningshafvandes eller annan offentlig Myndighets, eller i särskild embets- eller tjenstemans uti ärende, som till hans embete eller tjenst hörer, eller å falsk skrift tillsatt eller annorledes förskaffat sig underskrift eller besegling, hvarmed sken af allmän handling deråt beredes; och har han af den falska handlingen, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, bruk gjort; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

3 §.

Var handlingen af mindre vikt, såsom betyg om fräjd, fattigdom, sjukdom, eller annat dylikt; och har man deraf sig begagnat för att sig eller annan forthjelpa, eller underhåll, sjukvård eller annan slik förmån åt sig eller annan förskaffa; då skall till straffarbete i högst ett år eller fängelse i högst sex månader dömas.

4 §.

Den, som falskeligen i annan persons namn skrifer köpebref, testamente, kontrakt, skuldebref, vaxel, inbudsning, kredit- eller qvittobref, handelsbok eller annan enskild handling, som till bevis om rättighet eller befrielse från förbindelse tjénar, eller riktig sådan handling

Nuvarande lydelse:

genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar; eller å falsk skrift tillsätter eller förskaffar sig underskrift, hvarmed sken af gällande handling deråt beredes; varde, der han den handling, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar, dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

5 §.

Har man, på sätt i 4 § sägs, skrivit eller förfalskat och begagnat annan enskild handling, än de der nämnda, såsom orlofsedel, betyg om fräjd, fattigdom, sjukdom eller annat dylikt; dömes till straffarbete i högst sex månader.

7 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, å papper, vara, mått, vikt eller annat, som med Statens eller andra allmänna stämplor eller märken tecknas, falskeligen dylika stämplor eller märken anbringar; eller förfalskar eller missbrukar stämpling eller märkning, som rätteligen gjord är; eller förfalskar det, som i behörig ordning blifvit stämplat eller märkt; dömes till straffarbete från och med ett till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid. Har man, i fall som sist sagdt är, af egen drift förstört det förfalskade eller genom vidtagna åtgärder förebyggt all skadlig verkan deraf; vare från ansvar fri.

10 §.

I fråga om förfalskning af handling, som utfärdas af offentlig Myndighet i annan Stat, än nu sagd är, eller bruk af sådan veterlig falsk handling, gälle hvad om förfalskningsbrott, som i 4, 5 eller 6 § sägs, stadgadt är.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar; eller å falsk skrift tillsätter eller förskaffar sig underskrift, hvarmed sken af gällande handling deråt beredes; varde, der han den handling, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar, dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till två månader nedsättas, eller ock till fängelse dömas.

5 §.

Har man, på sätt i 4 § sägs, skrivit eller förfalskat och begagnat annan enskild handling, än de der nämnda, såsom orlofsedel, betyg om fräjd, fattigdom, sjukdom eller annat dylikt; dömes till straffarbete eller fängelse i högst sex månader.

7 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, å papper, vara, mått, vigt eller annat, som med Statens eller andra allmänna stämplor eller märken tecknas, falskeligen dylika stämplor eller märken anbringar; eller förfalskar eller missbrukar stämpling eller märkning, som rätteligen gjord är; eller förfalskar det, som i behörig ordning blifvit stämpladt eller märkt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till två månader nedsättas, eller ock till fängelse dömas. Har man, innan bruk blifvit gjordt af det förfalskade, af egen drift det förstört eller genom vidtagna åtgärder förebyggt all skadlig verkan deraf; vare från ansvar fri.

10 §.

I fråga om förfalskning af handling, som utfärdas af offentlig Myndighet i främmande Stat, eller bruk af sådan vederlig falsk handling, gälle hvad om förfalskningsbrott, som i 4, 5 eller 6 § sägs, stadgadt är.

Sådan Stats allmänna stämplor och märken vare, om förfalskning eller missbruk deraf sker, lika med Svenska ansedda, der Konungen förordnat, att de samma skydd njuta skola.

Nuvarande lydelse:

12 §.

Eftergör någon guld- eller silfvermynt, som inom eller utom riket gångbart är; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

Varder kopparmynt eftergjordt; då skall till straffarbete från och med sex månader till och med två år dömas.

Har män ej myntet utgifvit eller begagnat, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

13 §.

Den, som i bedräglig afsigt filar eller klipper guld- och silfvermynt, eller det eljest på något sätt minskar, eller gifver åt ringare mynt sken af det, som högre är; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid

14 §.

Eftergör man sedel, som af Rikets Ständers Bank eller annat Rikets allmänna penningeverk, af annan Stats Bank, eller, med tillstånd af in- eller utländsk regering, af enskildt penningeverk utgifven är, för att såsom penningar allmäneligen gå och gälla; dömes till straffarbete från och med fyra till och med tio år.

Lag samma vare, der man riktig sådan sedel förändrar, så att derigenom åt densamma gifves sken af högre värde, eller å dylik sedel, som upphört att gälla, utplånar tecken, hvarigenom sådant utmärkes, eller eljest dermed vidtager åtgärd, hvarigenom sken af giltig sedel deråt beredes.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

12 §.

Eftergör någon mynt, som inom eller utom riket gångbart är; dömes, om det var guldmynt, till straffarbete från och med fyra till och med åtta år; om det var silfvermynt, till straffarbete från och med ett till och med fyra år; och, om det var annat mynt, till sådant arbete från och med sex månader till och med två år.

Har man ej myntet utgifvit eller begagnat, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

13 §.

Den, som i bedräglig afsigt filar eller klipper guld- och silfvermynt, eller det eljest på något sätt minskar, eller gifver åt ringare mynt sken af det, som högre är; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

Den, som i bedräglig afsigt filar eller klipper guld- eller silfvermynt, eller det eljest på något sätt minskar, eller gifver åt ringare mynt sken af det, som högre är; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

14 §.

Eftergör man sedel, som af Rikets Ständers Bank eller annat Rikets allmänna penningeverk, af annan Stats Bank eller, med tillstånd af in- eller utländsk regering, af enskildt penningeverk utgifven är, för att såsom penningar allmäneligen gå och gälla; dömes till straffarbete från och med fyra till och med tio år.

Lag samma vare, der man riktig sådan sedel förändrar, så att derigenom åt densamma gifves sken af högre värde, eller å dylik sedel, som upphört att gälla, utplånar tecken, hvarigenom sådant utmärkes, eller eljest dermed vidtager åtgärd, hvarigenom sken af giltig sedel derät beredes.

Nuvarande lydelse:

Har den, som sedel eftergjort eller, på sätt nu sagdt är, förändrat, sedeln ej utgifvit eller begagnat; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

16 §.

Utpräglar någon veterligen falskt mynt eller falsk penningesedel; straffes så, som hade han förfalskningen sjelf gjort.

Varder bedrägeriet yppadt innan skada skett; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

17 §.

Har någon blifvit med falskt mynt eller falsk penningesedel be-
dragen och, ändå att han sådant märkt, sedan det mynt eller den sedel
till annan utgifvit eller sökt utgifva; dömes till fängelse eller straff-
arbete i högst två år.

18 §.

Har någon, antingen i uppsåt att begå förfalskning eller missbruk
af stämplor eller märken, som i 7 eller 9 § omförmälas, eller att efter-
göra eller förfalska mynt eller penningesedel, eller, med vetskap om
annans uppsåt till sådant brott, förfärdigat eller anskaffat stamp, märk-
jern, form eller annat verktyg, hvarmed förfalskningen verkställas skulle,
och kommer ej brottet till fullbordan; varde ändock dömd till straff-
arbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

Har någon utan behörigt uppdrag förfärdigat sådana stampar,
märkjern, formar eller verktyg, som i föregående moment omtalas; varde,
ändå att han om uppsåt eller vetskap, som der sägs, ej öfvertygad
varder, straffad med böter, högst etthundra Riksdaler.

Har man, i fall som i denna § sägas, af egen drift det förfär-
digade eller anskaffade förstört eller obrukbart gjort; vare från straff fri.

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

Har den, som sedel eftergjort eller, på sätt nu sagdt är, förändrat, sedeln ej utgifvit eller begagnat, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

16 §.

Utprånglar någon veterligen falskt mynt eller falsk penningesedel; straffes så, som hade han förfalskningen sjelf gjort.

Varder bedrägeriet yppadt innan skada skett; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid, dock ej under två månader.

17 §.

Har någon blifvit med falskt mynt eller falsk penningesedel be-
dragen och, ändå att han sådant märkt, sedan det mynt eller den sedel
till annan utgifvit eller sökt utgifva; dömes till fängelse eller straff-
arbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

18 §.

Har någon, antingen i uppsåt att begå förfalskning eller miss-
bruk af Svenska eller Norska allmänna stämplor eller märken, eller af
främmande allmänna stämplor eller märken, hvilka lika med Svenska
anses skola, eller att eftergöra eller förfalska mynt eller penningesedel,
eller, med vetskap om annans uppsåt till sådant brott, förfärdigat eller
anskaffat stamp, märkjern, form eller annat verktyg, hvarmed förfalsk-
ningen verkställas skulle, och kommer ej brottet till fullbordan; varde
ändock dömd till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex
månader.

Har någon utan behörigt uppdrag förfärdigat sådana stampar
märkjern, formar eller verktyg, som i föregående moment omtalas;
varde, ändå att han om uppsåt eller vetskap, som der sägs, ej öfver-
tygad varder, straffad med böter, högst etthundra Riksdaler.

Har man, i fall som i denna § sägas, af egen drift det förfär-
digade eller anskaffade förstört eller obrukbart gjort; vare från straff fri.

Nuvarande lydelse:

§ 21.

Den, som till straff efter 1, 2, 4, 7, 11, 12, 13, 14 eller 16 § fälles, varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig. Pröfvas någon skyldig till straffarbete efter 18 §; då skall han tillika dömas till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid.

14 Kap.

12 §.

Gör någon uppsåtligen sådan misshandel å annan, att deraf kommer mindre lyte eller kroppsfel eller lindrigare sjukdom, än i 10 § sägs; straffes högst med straffarbete i två år.

15 §.

Har någon, i uppsåt att göra skada eller eljest i vredesmod, emot annan dragit knif eller svärd, spännt bössa eller rest annat lifsfarligt vapen; då skall den omständighet, om skada sker, vid straffets bestämmande, såsom försvårande anses; och må, i ty fall, för sådan misshandel, som i 13 § sägs, till straffarbete i högst sex månader dömas. Kommer ej skada; vare straffet böter från och med tio till och med femtio Riksdaler.

22 §.

Har qvinna, som af olofflig beblandelse blifvit hafvande, vid födseln eller derefter uppsåtligen dödat sitt foster, vare sig genom handaverkan eller underlåtenhet af det, som till fostrets bibehållande vid lif nödigt var; dömes, för barnamord, till straffarbete från och med fyra till och med tio år.

*Kongl. Maj:ts förslag:**Lagutskottets förslag:*

21 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 11, 12, 13, 14 eller 16 § fälles, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon pröfvas skyldig till straffarbete efter 4, 7 eller 18 §.

14 Kap.

12 §.

Gör någon uppsåtligen sådan misshandel å annan, att deraf kommer mindre lyte eller kroppsfel eller lindrigare sjukdom, än i 10 § sägs; dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må till böter, dock ej under tjugufem Riksdaler, dömas.

15 §.

Har någon, i uppsåt att göra skada eller eljest i vredesmod, emot annan dragit knif eller svärd, spännt bössa eller rest annat lifsfarligt vapen; då skall den omständighet, om skada sker, vid straffets bestämmande, såsom försvårande anses; och må i fall, som i 11 § sägs, der misshandeln skedde af hastigt mod, så ock för misshandel, hvarom i 12 § förmäles, straffet förhöjas till straffarbete i fyra år, och för sådan misshandel, som i 13 § nämnd är, till straffarbete i högst ett år dömas. Kommer ej skada; vare straffet böter, ej under tio Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

22 §.

Har qvinna, som af olofflig beblandelse blifvit hafvande, vid födseln eller derefter uppsåtligen dödat sitt foster, vare sig genom handaverkan eller underlåtenhet af det, som till fostrets bibehållande vid lif nödigt var; dömes, för barnamord, till straffarbete från och med två till och med sex år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till tio år höjas.

Nuvarande lydelse:

23 §.

Har qvinnan med berådt mod gjort försök att döda fostret, och blef endast genom omständigheter, som voro af hennes vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad, eller har hon utsat tfostret eller det uppsåtliga från sig skilt och i hjälplöst tillstånd försatt, och fans fostret vid lif igen; varde hon dömd till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Fick fostret svår kroppsskada; må tiden för straffarbetet höjas till fyra år. Sättes fostret ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 32 § sägas; vare lag, som der stadgas.

24 §.

Har qvinnan sökt enslighet vid födseln, och varder fostrets död, utan hennes uppsåt, orsakad af det hjälplösa tillstånd, hvori hon sig försatt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

25 §.

Har qvinna, som af oloffig beblandelse hafvande varit, födt i enslighet och fostret förstört eller å lön lagt; dömes, om hon den enslighet sökt, till straffarbete från och med två till och med fyra år, och, om hon den ej sökt, till straffarbete från och med sex månader till och med två år, der ej i något af dessa fall utrönes, att fostret omkommit utan modrens vållande, eller att det varit dödfödt eller så ofullgånget, att det ej med lif framfödas kunnat.

26 §.

Qvinna, som, i uppsåt att döda eller fördrifva sitt foster, nyttjar invertes eller utvertes medel, som sådan verkan hafva kan; varde dömd, om fostret kommer utan lif eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med två till och med sex år, och, i annat fall, till sådant arbete eller fängelse i högst sex månader.

27 §.

Den som, med qvinnans vilja, söker döda eller fördrifva hennes foster, på sätt i 26 § sägs; straffes såsom i samma § stadgadt är.

*Kongl. Majt:s förslag:**Laguskottets förslag:*

23 §.

Har qvinnan med berådt mod gjort försök att döda fostret, och blef endast genom omständigheter, som voro af hennes vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad, eller har hon utsatt fostret eller det uppsåtligen från sig skilt och i hjälplöst tillstånd försatt, och fans fostret vid lif igen; varde hon dömd till straffarbete i högst två år. Fick fostret svår kroppsskada; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Sättes fostret ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 32 § sägas; vare lag, som der stadgas.

24 §.

Har qvinnan sökt enslighet vid födseln, och varder fostrets död, utan hennes uppsåt, orsakad af det hjälplösa tillstånd, hvori hon sig försatt; dömes till straffarbete i högst två år.

25 §.

Har qvinna, som af oloffig beblandelse hafvande varit, födt i enslighet och fostret förstört eller å lön lagt; dömes, om hon den enslighet sökt, till straffarbete i högst två år, och, om hon den ej sökt, till sådant arbete eller fängelse i högst sex månader, der ej i något af dessa fall utrönes, att fostret omkommit utan modrens vållande, eller att det varit dödfödt eller så ofullgånget, att det ej med lif framfödas kunnat.

26 §.

Qvinna, som, i uppsåt att döda eller fördrifva sitt foster, nyttjar invärtes eller utvärtes medel, som sådan verkan hafva kan, varde dömd, om fostret kommer utan lif eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med ett till och med sex år, och, i annat fall, till sådant arbete eller fängelse i högst sex månader.

27 §.

Den som, med qvinnans vilja, söker döda eller fördrifva hennes foster, på sätt i 26 § sägs, varde dömd, om fostret kommer utan lif

Nuvarande lydelse:

29 §.

Föröfvar någon å qvinna, den han vet hafvande vara, sådan misshandel, att fostret förgås eller kommer ofullgånget fram, och hade han ej uppsåt att fostret skada; dömes, om misshandeln skedde med berådt mod, till straffarbete från och med två till och med fyra år, och, om den skedde af hastigt mod, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; dock må, der brottet är med synnerligen mildrande omständigheter förenadt, straffet nedsättas i förra fallet till straffarbete i sex månader och i senare fallet till fängelse.

32 §.

Sattes barnet ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, att fara för dess lif eller helsa ej syntes vara för handen; då skall till böter eller fängelse i högst sex månader dömas. Fick barnet svår kroppsskada; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år: ljöt det döden; dömes till straffarbete från och med två till och med fyra år.

37 §.

Förbryter man sig, såsom i 15 § sägs, emot någon af de personer, som i 35 § äro nämnda: varde, der ingen skada sker, ändock straffad med fängelse i högst sex månader.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 18, 19, 27, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig.

15 Kap.

25 §.

Den, som till straff efter 1 eller 5 § fälles, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig. Pröfvas någon skyldig till

*Kongl. Maj:ts förslag:**Laguskottets förslag:*

eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med två till och med sex år, och, i annat fall, till sådant arbete i högst ett år.

29 §.

Föröfvar någon å qvinna, den han vet hafvande vara, sådan misshandel, att fostret förgås eller kommer ofullgånget fram, och hade han ej uppsåt att fostret skada; dömes, om misshandeln skedde med beränt mod, till straffarbete från och med två till och med fyra år, och, om den skedde af hastigt mod, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; dock må, der brottet är med synnerligen mildrande omständigheter förenadt, straffet nedsättas i förra fallet till straffarbete i sex månader och i senare fallet till sådant arbete i två månader eller till fängelse.

32 §.

Sattes barnet ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, att fara för dess lif eller helsa ej syntes vara för handen; då skall till böter eller fängelse i högst sex månader dömas. Fick barnet svår kroppsskada; dömes till straffarbete i högst två år: ljöt det döden; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

37 §.

Förbryter man sig, såsom i 15 § sägs, emot någon af de personer, som i 35 § äro nämnda; varde, der ingen skada sker, ändock straffad med fängelse i högst ett år.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 18, 19, 27, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

15 Kap.

25 §.

Den, som till straff efter 1, 3 eller 5 § eller sista punkten i 8 § fälles, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

Nuvarande lydelse:

straff efter 3 § eller sista punkten i 8 §; varde tillika dömd medborgerligt förtroende på viss tid förlustig.

16 Kap.

16 §.

Den, som efter 1, 2 eller 3 § gjort sig förfallen till straffarbete i två år eller till svårare straff, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig. Pröfvas någon efter 7 § skyldig till straffarbete eller efter 1, 2 eller 3 § förfallen till sådant arbete under två år; varde tillika dömd medborgerligt förtroende på viss tid förlustig.

18 Kap.

1 §.

Fader eller moder, eller annan i rätt uppstigande led, som med barn eller barns afkomling otukt öfvar, varde dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Barnet eller afkomlingen skall till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömas.

7 §.

Öfvar man otukt med qvinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerningen fick svår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid. Sker det med qvinna, som fyllt tolf, men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

12 §.

Föräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, lärare eller andre, som genom koppleri till otukt förleda barn eller dem, som under deras

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

16 Kap.

16 §.

Den, som efter 1, 2 eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon pröfvas skyldig till straffarbete eller svårare straff efter 3 §.

18 Kap.

1 §.

Fader eller moder, eller annan i rätt uppstigande led, som med barn eller barns afkomling otukt öfvar, varde dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Barnet eller afkomlingen skall till straffarbete i högst fyra år dömas.

7 §.

Öfvar man otukt med kvinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerningen fick svår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid.

Öfvar man otukt med kvinna, som fyllt tolf, men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader. Hade kvinnan fyllt fjorton år, och äro omständigheterna synnerligen mildrande; må till böter dömas.

12 §.

Föräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, lärare eller andre, som genom koppleri till otukt förleda barn eller dem, som under deras

Nuvarande lydelse:

lydnad eller uppsigt stälde äro, skola dömas till straffarbete från och med två till och med sex år; varde ock dömde medborgerligt förtroende för alltid förlustige.

16 §.

Visar någon i behandling af egna eller andras kreatur uppenbar grymhet; straffes med böter, högst etthundra Riksdaler.

19 Kap.**1 §.**

Sätter man uppsåtligen eld å hus, byggnad, fartyg eller annat, der menniskor bo, eller vanligt eller veterligt är, att de eljest vistas, eller å något, hvarifrån elden till sådana boningar eller vistelserum lätteligen spridas kan; dömes, för mordbrand, till straffarbete från och med sex till och med tio år. Fick någon, som å sådant ställe förevar, af branden svår kroppsskada; varde mordbrännaren dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Fick den, som förevar, af branden döden; miste mordbrännaren lifvet eller dömes till straffarbete på lifstid.

2 §.

Föröfvar man mordbrand, som i 1 § sägs, då allmän farsot, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara för handen är, eller

Kongl. Maj:ts förslag:

lydnad eller uppsigt stälde äro, skola dömas till straffarbete från och med två till och med sex år; varde ock dömde medborgerligt förtroende förlustige.

Lagutskottets förslag:

16 §.

Visar någon i behandling af egna eller andras kreatur uppenbar grymhet; straffes med böter.

19 Kap.

1 §.

Sätter man uppsåtligen eld å hus, byggnad, fartyg eller annat, der menniskor bo, eller vanligt eller veterligt är, att de eljest vistas, eller å något, hvarifrån elden till sådana boningar eller vistelserum lätteligen spridas kan; dömes, för mordbrand, till straffarbete från och med sex till och med tio år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet nedsättas till fyra år, eller, om ej någon å stället förevar och för fara blottställdes, till två år. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada; varde mordbrännaren dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Fick den, som förevar, af branden döden; miste mordbrännaren lifvet, eller dömes till straffarbete på lifstid.

Sätter man uppsåtligen eld å hus, byggnad, fartyg eller annat, der menniskor bo, eller vanligt eller veterligt är, att de eljest vistas, eller å något, hvarifrån elden till sådana boningar eller vistelserum lätteligen spridas kan; dömes, för mordbrand, till straffarbete från och med sex till och med tio år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet nedsättas till fyra år, *samt*, om ej någon å stället förevar och för fara blottställdes, till två år. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada; varde mordbrännaren dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Fick den, som förevar, af branden döden; miste mordbrännaren lifvet, eller dömes till straffarbete på lifstid.

2 §.

Föröfvar man mordbrand, som i 1 § sägs, då allmän farsot, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara för handen är, eller

Nuvarande lydelse:

* gör mordbrännaren våld å någon, för att elden åsätta eller dess släckning hindra, eller sker mordbrand å hus, byggnad eller fartyg, der mycket folk är, som för fara blottställes, eller å kruthus, eller i stad, köping eller by, eller å annat sådant ställe, der många sammanbo, eller å Konungens slott, fäste, fartyg, förråds- eller tyghus eller annan sådan Statens tillhörighet, eller å kyrka; då skall till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år dömas.

3 §.

Har någon uppsåtligen satt eld å uthus eller annan byggnad, fartyg, skog, torfmosse, växande eller skuren gröda, sädes-, hö- eller halmstack, ved-, kol-, timmer- eller brädhög, eller dylikt, som annan tillhörde och så afägset låg, att vån ej var, att elden derifrån till människors boningar eller vistelserum spridas kunde; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Var ringa egendom i fara, och skedde ej synnerlig skada; då må tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada eller död; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

4 §.

Visste gerningsmannen, att å ställe, som i 3 § sägs, någon förevar och för fara blottställes; vare lag, som för hvarje fall i 1 § sägs.

Kongl. Maj:t förslag:

Lagutskottets förslag:

å hus, byggnad eller fartyg, der mycket folk är, som för fara blottställes, eller i stad, köping eller by, eller å annat sådant ställe, der många sammanbo, eller gör mordbrännaren våld å någon för att elden åsätta eller dess släckning hindra; då skall till straffarbete på listid eller från och med sex till och med tio år dömas.

Har någon uppsåtligen satt eld å kyrka eller å Konungens slott, fäste, fartyg, förråds- eller tyghus eller annan sådan Statens tillhörighet eller å annans kruthus eller byggnad för upplag af andra sprängämnen eller af eldfarliga oljor; varde, ändå att det ej skedde å tid, då vanligt eller veterligt var, att menniskor å stället vistades, dömd för mordbrand efter ty i denna § sagdt är; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till fyra år nedsättas.

Sätter man uppsåtligen eld å något, hvarifrån elden till sådan egendom, som i 2 mom. omförmäles, lätteligen spridas kan; vare ock lag, som der stadgas.

3 §.

Har någon uppsåtligen satt eld å uthus eller annan byggnad, fartyg, skog, torfmosse, växande eller skuren gröda, sädes-, hö- eller halmstack, ved-, kol-, timmer- eller brädhög, eller dylikt, som annan tillhörde och så aflägsset låg, att vån ej var, att elden derifrån kunde spridas till människors boningar eller vistelserum, eller till sådan egendom, som i 2 § 2 mom. omförmäles; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Var ringa egendom i fara, och skedde ej synnerlig skada; då må tiden för straffarbetet till två månader nedsättas. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada eller död; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

Visste gerningsmannen, att å ställe, som nu sagdt är, någon förevar och för fara blottställdes; vare lag, som för hvarje fall i 1 § sägs.

4 §.

Sätter någon eld å sin egendom, i uppsåt att bedraga försäkringsgifvare, eller i annan sådan sviklig afsigt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada eller död; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

Var genom den eld annans boning, vistelserum eller egendom i

Nuvarande lydelse:

5 §.

Sätter någon eld å sin egendom, i uppsåt att bedraga försäkringsgifvare, eller i annan sådan sviklig afsigt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Var genom den eld annans boning, vistelserum eller egendom i fara satt, eller fick någon deraf svår kroppsskada eller död; straffes gerningsmannen efter ty för hvarje sådant fall i 1, 2, 3 eller 4 § skils.

6 §.

Är eld åsatt och varder den släckt, innan den sig utbreddt och skada gjort; vare straffet, för de fall, som i 1 och 4 §§ sägas, straffarbete från och med två till och med sex år; för det fall, som i 2 § omförmäles, straffarbete från och med fyra till och med åtta år; för det, som i 3 § nämndt är, straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader; och för det fall, som i 5 § sagdt är, fängelse, men, der brottet, om elden ej släckt blifvit, skolat straffas på sätt i föregående §§ stadgadt är, straffarbete, efter ty förut i denna § bestämdt blifvit.

Har gerningsmannen, af egen drift, sjelf eller genom tillkallad hjälp, släckningen åstadkommit; då må straffet, efter omständigheterna, nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

9 §.

Har någon gjort försök till brott, som i 7 eller 8 § sägs, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

fara satt, eller visste gerningsmannen, att någon å stället förevar och för fara blottställdes; vare lag, som för hvarje fall i 1, 2 eller 3 § skils; dock må straffet ej sättas lägre än till straffarbete i sex månader.

5 §.

Har någon gjort försök till brott, som förut sagdt är, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; vare straffet för det fall, som i 1 § sägs, straffarbete från och med ett till och med sex år; för det fall, som i 2 § omförmäles, straffarbete från och med två till och med åtta år; och för de fall, som i 3 och 4 §§ nämnda äro, straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, der brottet, om det fullbordadt blifvit, skolat straffas efter 1 eller 2 §, straffarbete, efter ty för försök till brott, hvarom i dessa §§ sägs, här ofvan bestämdt blifvit.

Efter ty nu sagdt är skall ock dömas, der eld är åsatt, men varder släckt, innan den sig utbredd och skada gjort; dock må, om gerningsmannen, af egen drift, sjelf eller genom tillkallad hjälp, släckningen åstadkommit, straffet, efter omständigheterna, nedsättas under hvad eljest å gerningen följa bort.

6 §.

Hvar som uppsåtligen medelst krut eller annat sprängämne kommer förödelse å stad å annans boning eller vistelserum, eller å hus, byggnad, fartyg, bro eller dylikt, som annan tillhör, straffes:

1. om det var annans boning eller vistelserum eller sådan egen- dom, som i 2 § 2 mom. omförmäles, såsom för mordbrand, efter ty för hvarje fall i 1 § eller 2 § 1 eller 2 mom. skils; och

2. i andra fall såsom för brott, hvarom i 3 § sägs, efter ty i samma § stadgadt är.

Har någon gjort försök till brott, som i denna § sagdt är, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; vare lag, som i 5 § om försök till brott efter 1, 2 eller 3 § stadgadt finnes.

9 §.

Har någon gjort försök till brott, som i 7 eller 8 § sägs, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja

Nuvarande lydelse:

oberoende, brottets fullbordad förhindrad; vare straffet högst, för det fall, som i 7 § nämndt är, straffarbete i sex år, och för det fall, som i 8 § omförmäles, straffarbete i två år, men, om brottet, der det fullbordadt blifvit, skolat efter 7 § straffas, sådant arbete i sex år.

11 §.

Hvar som uppsåtligen förstörer Statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad, eller jernvägsanläggning, eller å desamma, dertill hörande byggnader, verk eller inrättningar, eller de för framfarten å jernväg använda vagnar eller andra fortskaffningsmedel gör sådan skada eller eljest vidtager sådana åtgärder, att fara eller olycka vid kanal- eller jernvägsfartens begagnande eller allmänt farlig öfversvämning deraf uppkomma kan; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Kom deraf ej olycka, och var faran ringa; då må tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas.

Fick annan svår kroppsskada eller död, och var den brottsliga handling af beskaffenhet, att han bort kunna inse, att dylik olycka deraf var att befara; dömes gerningsmannen, i förra fallet, till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid, och, i senare fallet, till straffarbete på lifstid eller miste lifvet. Var gerningen ej af sådan beskaffenhet, som nämnd är, men fick annan deraf svår kroppsskada eller död, eller åstadkoms allmänt farlig öfversvämning; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

13 §.

Hvar som uppsåtligen förstörer eller skadar Statens telegrafinrättning, någon dess beståndsdel eller tillhörighet, eller vidtager åtgärder, hvarigenom telegrafering hindras eller störes; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Var skadan ringa, och förorsakades ej derigenom något hinder i telegraferingen; må till böter dömas.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

oberoende, brottets fullbordad förhindrad; vare straffet för det fall, som i 7 § nämndt är, straffarbete från och med ett till och med sex år, och för det fall, som i 8 § omförmåles, sådant arbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, om brottet, der det fullbordadt blifvit, skolat efter 7 § straffas, straffarbete från och med ett till och med sex år.

11 §.

Hvar som uppsåtligen förstörer Statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad, eller jernvägsanläggning, eller å desamma, dertill hörande byggnader, verk eller inrättningar, eller de för framfarten å jernväg använda vagnar eller andra fortskaffningsmedel gör sådan skada eller eljest vidtager sådana åtgärder, att fara eller olycka vid kanal- eller jernvägsfartens begagnande eller allmänt farlig öfversvämning deraf uppkomma kan; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Kom deraf ej olycka, och var sådan ej heller åsyftad; då må straffet nedsättas till straffarbete i sex månader, eller, om faran var ringa, till sådant arbete i två månader eller till fängelse eller böter, dock ej under etthundra Riksdaler.

Fick annan svår kroppsskada eller död, och var den brottsliges handling af beskaffenhet, att han bort kunna inse, att dylik olycka deraf var att befara; dömes gerningsmannen, i förra fallet, till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid, och, i senare fallet, till straffarbete på lifstid eller miste lifvet. Var gerningen ej af sådan beskaffenhet, som nämndt är, men fick annan deraf svår kroppsskada eller död, eller åstadkoms allmänt farlig öfversvämning; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

13 §.

Hvar som uppsåtligen förstörer eller skadar Statens telegraf- eller telefoninrättning, någon dess beståndsdel eller tillhörighet, eller vidtager åtgärder, hvarigenom telegrafering eller telefoning hindras eller störes; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete

Nuvarande lydelse:

14 §.

Hvad i 11, 12 och 13 §§ om Statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs- eller telegrafinrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad, anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som Statens, njuta.

21 §.

Den, som ouppsåtligen, genom vårdslöshet, oförsigtighet eller försummelse, är vållande till eldskada å annans egendom eller till skeppsbrott, eller till sådan skada eller öfversvämning, som i 11 § nämnd är, eller dertill att fara uppstått för begagnande af verk, byggnad eller anläggning, som i sagda § omförmäles, straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

Är någon, på sätt nu sagdt är, vållande till skada å fyr- eller känningsbåk eller annat sådant tecken, som i 10 § nämndt är; straffes med böter. För dylikt vållande till skada, hinder eller uppehåll, som i 12 eller 13 § omförmäles, eller till skada, som i 15 § sägs; vare bot högst tvåhundra riksdaler.

Hvad i denna § om statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs- eller telegrafinrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som statens, njuta.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

i högst två år. Var skadan ringa och förorsakades ej derigenom något hinder i telegraferingen eller telefoneringen; må till böter dömas.

14 §.

Hvad i 11, 12 och 13 §§ om Statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs-, telegraf- eller telefoninrättning är stadgad, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad, anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som Statens, njuta.

21 §.

Den, som ouppsåtligen, genom vårdslöshet, oförsigtighet eller försummelse, är vållande till eldskada å annans egendom eller till förödelse derå efter ty i 6 § sägs, eller till skeppsbrott, eller till sådan skada eller öfversvämning, som i 11 § nämnd är, eller dertill att fara uppstått för begagnande af verk, byggnad eller anläggning, som i sist sagda § omförmäles, straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

Är någon, på sätt nu sagdt är, vållande till skada å fyr- eller känningsbåk eller annat sådant tecken, som i 10 § nämndt är; straffes med böter. För dylikt vållande till skada, hinder eller uppehåll, som i 12 eller 13 § omförmäles,

Den, som ouppsåtligen, genom vårdslöshet, oförsigtighet eller försummelse, är vållande till eldskada å annans egendom eller till förödelse derå efter ty i 6 § sägs, eller till skeppsbrott, eller till sådan skada eller öfversvämning, som i 11 § nämnd är, eller dertill att fara uppstått för begagnande af verk, byggnad eller anläggning, som i sist sagda § omförmäles, straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

Är någon, på sätt nu sagdt är, vållande till skada å fyr- eller känningsbåk eller annat sådant tecken, som i 10 § nämndt är; straffes med böter. För dylikt vållande till skada, hinder eller uppehåll, som i 12 eller 13 § omförmäles,

20 Kap.**Om stöld och snatteri.****1 §.**

Hvar, som stjal gods eller penningar öfver femton Riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är.

Går värdet ej öfver femton Riksdaler, och är gerningen ej utmärkt med sådan omständighet, att den ändock, efter ty i 7, 10 eller 12 § sägs, för stöld anses skall: då kallas den snatteri; och vare straffet derå böter, högst etthundra Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

Kongl. Maj:ts förslag:

eller till skada, som i 15 § sägs, vare bot högst tvåhundra Riksdaler.

Hvad i denna § om Statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs- eller telegrafinrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som Statens, njuta.

Lagutskottets förslag:

eller till skada, som i 15 § sägs, vare bot högst tvåhundra Riksdaler.

Hvad i denna § om Statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs-, telegraf- eller telefoninrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som Statens, njuta.

22 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 7, 8 eller 10 §, 17 § 1 mom. eller 18 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon gjort sig skyldig till straffarbete eller svårare straff efter 6 §, eller till straffarbete efter 5 eller 9 §.

20 Kap.**Om stöld och snatteri.**

1 §.

Hvar, som stjal gods eller penningar öfver femton Riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till två år höjas: äro de synnerligen mildrande; må till fängelse i högst sex månader dömas.

Går värdet ej öfver femton Riksdaler; då skall, der ej gerningen efter 4, 6, 8 eller 9 § bör annorledes anses, för snatteri dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Nuvarande lydelse:

2 §.

Den, som å skog eller mark, deri han ej eger del eller den han ej innehafver eller eger rätt att nyttja, olofligen fäller träd, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller i sådant uppsåt olofligen tager, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter; varde, ändå att han det icke bortfört, straffad såsom för stöld, der värdet går öfver femton Riksdaler. Går det ej öfver femton Riksdaler, vare lag, som i 24 Kap. sägs.

3. §

Begår någon stöld eller snatteri af säd, skuren eller oskuren, hö eller halm, stackadt eller ostackadt, ute å mark; växande fruktträd; träd- eller jordfrukt ur trädgård eller på åker, eller annat, som der planteradt eller sådt är; huggen ved, timmer, gärdsel eller annat dylikt i skog eller eljest ute å mark eller å flottled, åker-, kör- eller trädgårdsredskap ute å mark; uteliggande malm vid grufva eller redskap, som till grufvedrift hörer och ej instängd är; utestående bistock, fisk, ur dammar, sumpar, nät, mjärdar, katsor eller annat fisketyg, eller ock sjelfva fisketyget, som ute ligger; foglar eller andra djur ur jagtredskap eller sjelfva redskapen ute å marken; ankare eller tåg, hvarmed uteliggande fartyg förtöjdt är; eller ock saker, som till blekning eller torkning eller för annan sådan orsak utlagda eller utställda äro; eller mjölkar man annans ko, får eller get, i uppsåt att mjölken sig eller annan tillegna, eller tager man olofligen tagel ur man eller svans på häst, under det kreaturet går i bete ute å mark; det varde, vid straffets bestämmande, såsom försvårande omständighet ansedt; och må, i ty fall, vid stöld, tiden för straffarbetet till ett år höjas.

Går, vid stöld, värdet af det tillgripna öfver ett tusen Riksdaler; då må ock sådan förhöjning af tiden för straffarbetet ske, som nu sagdt är.

4 §.

Begår någon stöld eller snatteri i Konungens slott eller af det, som veterligen tillhör Staten eller mild stiftelse eller inrättning till fattigas försörjning eller sjukas vård; eller föröfvas stöld eller snatteri af tjenstehjon, köpmausbetjent, gesäll, lärling eller annan enskild tjennare från sitt husbondefolk eller deras gäst, eller af handtverkare eller

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

2 §.

Den, som å skog eller mark, deri han ej eger del eller den han ej innehafver eller eger rätt att nyttja, olofligen fäller träd, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller, i sådant uppsåt, olofligen tager, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter; varde, ändå att han det icke bortfört, ansedd såsom hade han stöld föröfvat, der värdet går öfver femton Riksdaler. Går det ej öfver femton Riksdaler; vare lag, som i 24 Kap. sägs.

3 §.

Såsom stöld eller snatteri skall anses:

1. om tjenstehjon, köpmansbetjent, gesäll, lärling eller annan enskild tjenare uppsåtligen förskingrar eller, i uppsåt att sig eller annan det tillegna, undandöljer hvad i dess vård af husbondefolket eller deras gäst lemnadt är;

2. om någon försnillar gods, som annan i hans vård under lås, försegling eller annat dylikt stängsel insatt, eller som blifvit honom förtrodt att vårda, då det ur eld, sjö eller från fiende frälsadt är;

3. om skeppare, forman eller deras folk tillgriper hvad dem förtrodt är att föra eller förvara;

4. om gästgifvare, värdshusvärd eller annan, som herbergerar resande eller för sin näring eller vinning emottager gäster i sitt hus, tillgriper hvad i dess vård af gästen lemnadt är;

5. om man svikligen tager något från barn, som ej fyllt tolf år, eller från afvita.

4 §.

Till straffarbete i högst fyra år dömes:

1. om man stjal i kyrka något, som kyrkan tillhör eller af andra der i förvar satt är;

Till straffarbete i högst fyra år dömes:

1. om man stjal i kyrka något, som kyrkan tillhör eller af andra der i förvar satt är;

Nuvarande lydelse:

annan arbetare från den, hos hvilken han arbetar; vare lag, som i 3 § sägs.

Har tjenstehjon, köpmansbetjent, gesäll, lärling eller annan enskild tjenare uppsåtligen förskingrat eller, i uppsåt att sig eller annan det tillegna, undandolt hvad i dess vård af husbondefolket eller deras gäst lemnadt är; varde ock derfor, efter ty nu är sagdt, såsom för stöld eller snatteri, straffad. Lag samma vare, om någon försnillar gods, som annan i hans vård under lås, försegling eller annat dylikt stängsel insatt, eller som blifvit honom förtrodt att vårda, då det ur eld, sjö eller från fiende frälsadt är.

Kongl. Maj:ts förslag:

2. om man stjälar penningar eller annat, som åt allmänna posten förtrodt är, ehvad det sker i posthus eller under forslingen;

3. om man stjälar ur försegladt bref, som ej åt allmänna posten förtrodt är, eller ur kläder, som någon bär på sig;

4. om man stjälar medelst inbrott, som i 5 § sägs, eller, för brottets föröfvande, bortförer och med våld eller list öppnar skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten är;

5. om man stjälar nattetid i hus, som bebodt är, och gerningsmannen olofligen, dock utan inbrott, dit inkommit eller der sig undangömt;

6. om gerningsmannen för stöldens föröfvande sig med vapen instält eller användt ringare skrämmedel eller hot, än att gerningen till rån hänföras kan;

7. om man stjälar kreatur, som går i bete ute å mark;

8. om man stjälar af fartyg, som strandadt eller eljest förolyckadt är eller utan folk i sjö drifver, eller, under bergning, hvad till dylikt fartyg hör eller derå fördt var; eller

9. om man stjälar från den, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara är satt ur stånd att sin egendom värja.

Går, i fall, hvarom i denna § förmäles, värdet af det tillgripna ej öfver femton riksdaler; skall

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 7 Saml. 26 Häft.

Laguskottets förslag:

2. om man stjälar penningar eller annat, som åt allmänna posten förtrodt är, ehvad det sker i posthus eller under forslingen;

3. om man stjälar ur försegladt bref, som ej åt allmänna posten förtrodt är, eller ur kläder, som någon bär på sig;

4. om man stjälar medelst inbrott, som i 5 § sägs, eller, för brottets föröfvande, bortförer och med våld eller list öppnar skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten är;

5. om man stjälar nattetid i hus, som bebodt är, och gerningsmannen olofligen, dock utan inbrott, dit inkommit eller der sig undangömt;

6. om gerningsmannen för stöldens föröfvande sig med vapen instält eller användt ringare skrämmedel eller hot, än att gerningen till rån hänföras kan;

7. om man stjälar kreatur, som går i bete ute å mark;

8. om man stjälar af fartyg, som strandadt eller eljest förolyckadt är eller utan folk i sjö drifver, eller, under bergning, hvad till dylikt fartyg hör eller derå fördt var; eller

9. om man stjälar från den, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara är satt ur stånd att sin egendom värja.

Går, i fall, hvarom i denna § förmäles, värdet af det tillgripna ej öfver femton Riksdaler; skall

Nuvarande lydelse:

5 §.

Till straffarbete i högst ett år dömes:

1. om gästgifvare, värdshusvärd eller annan, som herbergerar resande eller för sin näring eller vinning emottager gäster i sitt hus, stjälar från resande eller gäst, eller om denne stjälar från värden;

2. om man stjälar från badande eller simmande, eller från sofvande ute å marken, eller från den i svår sjukdom ligger, eller från död människa;

3. om man stjälar något i likhus eller graf eller, under gudstjenst, från annan inne i kyrka eller annorstädes, der gudstjenst hålles, eller ute å kyrkovall.

Såsom för stöld, efter ty i denna § sägs, skall ock dömas, om skeppare, forman eller deras folk tillgripa hvad dem förtrodt är att föra eller förvara, eller om gästgifvare, värdshusvärd eller annan, som herbergerar resande eller för sin näring eller vinning emottager gäster i sitt hus, tillgriper hvad i dess vård af gästen lemnadt är; så ock om man svikligen tager något från barn, som ej fyllt tolf år, eller från afvita.

6 §.

Till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömes:

1. om man stjälar något i kyrka, ehvad det kyrkan tillhör eller af andra der i förvar satt är;

2. om man stjälar penningar eller annat, som åt allmänna posten förtrodt är, ehvad det sker i posthus eller under forslingen;

Kongl. Maj:ts förslag:

ändå för stöld dömas, efter ty nu sagdt är; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse i högst sex månader dömas.

Laguskottets förslag:

ändå för stöld dömas, efter ty nu sagdt är; dock må, *i sådant fall*, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse i högst sex månader dömas.

5 §.

Har någon, i uppsåt att stjäla,
1. med våld å mur, vägg, golf, tak, lucka, fönster, port, dörr, lås eller annat dylikt stängsel brutit sig in i gård, hus, rum eller fartyg; eller

2. medelst klättring öfver mur, vägg, port eller tak, eller medelst inkrypande genom glugg, skorsten eller annan sådan ej till ingång ämnad öppning, eller ock genom bruk af dyrk eller falsk nyckel förskaffat sig ingång i gård, hus, rum eller fartyg; eller

3. med våld eller list öppnat skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten var, utan att den borttaga; varde, der tillgrepp ej sker, för inbrott, dömd till straff, som i 1 § för stöld utsatt är.

Har någon, i uppsåt att stjäla,
1. med våld å mur, vägg, golf, tak, lucka, fönster, port, dörr, lås eller annat dylikt stängsel brutit sig in i gård, hus, rum eller fartyg; eller

2. medelst klättring öfver mur, vägg, port eller tak, eller medelst inkrypande genom *fönster, glugg, skorsten eller annan* till ingång ej ämnad öppning, eller ock genom bruk af dyrk eller falsk nyckel förskaffat sig ingång i gård, hus, rum eller fartyg; eller

3. med våld eller list öppnat skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten var, utan att den borttaga; varde, der tillgrepp ej sker, för inbrott, dömd till straff, som i 1 § för stöld utsatt är.

6 §.

Begår någon snatteri tredje gången; varde ansedd såsom hade han första resan stöld föröfvat.

Snatteri af den, som förut begått rån, försök dertill, stöld eller inbrott, skall ock såsom stöld anses.

Nuvarande lydelse:

3. om man stjälar ur försegladt bref, som ej åt allmänna posten förtroddt är, eller ur kläder, som någon bär på sig;

4. om man stjälar medelst inbrott, som i 9 § sägs, eller, för brottets föröfvande, bortförer och med våld eller list öppnar skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten är;

5. om man stjälar nattetid i hus, som bebodt är, och gerningsmannen olofligen, dock utan inbrott, dit inkommit eller der sig undan gömt;

6. om gerningsmannen för stöldens föröfvande sig med vapen instält eller eljest använt ringare skräckmedel eller hot, än att gerningen till rån hänföras kan;

7. om man stjälar kreatur, som går i bete ute å mark;

8. om man stjälar af fartyg, som strandadt eller eljest förolyckadt är eller utan folk i sjö drifver, eller, under bergning, hvad till dylikt fartyg hörer eller derå fördt var; eller

9. om man stjälar från den, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara är satt ur stånd att sin egendom värja.

7 §.

I de fall, som här ofvan i 5 och 6 §§ nämnda äro, skall, såsom för stöld, dömas efter ty der sägs, ändå att det tillgripnas värde ej går öfver femton riksdaler.

8 §.

Nu kunna, vid samma stöld, två eller flera af de i 3, 4, 5 och 6 §§ sagda fall sammanträffa; då må tiden för straffarbetet ökas med

*Kongl. Maj:ts förslag:**Laguskottets förslag.*

7 §.

Begår någon andra gången stöld; dömes till straffarbete i högst tre år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse i högst sex månader dömas. Inträffar fall, som i 4 § nämnes; vare straffet straffarbete i högst fem år.

Begår någon tredje gången stöld; dömes till straffarbete i högst fyra år, eller, der stölden är sådan, som i 4 § sägs, till straffarbete i högst sex år.

Kommer han åter fjerde gången eller oftare; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med sex år, eller, der stölden är sådan, som i 4 § sägs, till straffarbete från och med ett till och med tio år.

Inbrott utan tillgrepp skall lika med stöld anses i fråga om förhöjning af straff, efter ty nu sagdt är.

Samma lag vare om rån eller försök dertill, der sådant förut begånget är af den, som för stöld eller inbrott straffas skall.

8 §.

Varder någon, under en lagföring, förvunnen att hafva å särskilda ställen eller tider föröfvat snatteri; skall han, der det till-

Nuvarande lydelse:

högst ett år utöfver det, hvartill den brottslige för det svåraste fallet pröfvas hafva gjort sig skyldig.

9 §.

Har någon, i uppsåt att stjäla,

1. med våld å mur, vägg, golf, tak, lucka, fönster, port, dörr, lås eller annat dylikt stängsel brutit sig in i gård, hus, rum eller fartyg; eller

2. medelst klättring öfver mur, vägg, port eller tak, eller medelst inkrypande genom glugg, skorsten eller annan sådan ej till ingång ämnad öppning, eller ock genom bruk af dyrk eller falsk nyckel förskaffat sig ingång i gård, hus, rum eller fartyg; eller

3. med våld eller list öppnat skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten var, utan att den borttaga;

dömes, der tillgrepp ej sker, för inbrott, till straffarbete i högst sex månader.

10 §.

Begår någon snatteri tredje gången; varde ansedd såsom hade han första resan stöld föröfvat.

Snatteri af den, som förut begått rån, försök dertill, stöld eller inbrott, skall ock såsom stöld anses.

11 §.

Begår någon andra gången stöld; må tiden för det straffarbete, hvartill han för den gerning gjort sig skyldig, ökas med högst två år.

Begår någon tredje gången stöld; ökes tiden för straffarbetet med högst fyra år utöfver hvad för den gerning första gången följa bör.

Kommer han åter fjerde gången eller oftare; dömes till straffarbete från och med fyra till och med tio år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till två år nedsättas. Inträffar fall, som i 6 § nämnes; då må till straffarbete på lifstid dömas.

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

gripnas sammanlagda värde öfverstiger femton Riksdaler, för stöld straffas.

Går sammanlagda värdet ej öfver femton Riksdaler; straffes efter ty i 4 Kap. 3 § stadgadt är.

9 §.

Har någon å särskilda ställen eller tider begått stöld eller inbrott, eller sådant brott och snatteri, och varder han därför på en gång lagförd; straffes efter ty i 4 Kap. 3 § sägs; och må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.

Ej må dock genom sådan förhöjning tiden för straffarbetet i något fall öfverskrida tio år.

10 §.

Har någon stöld, snatteri eller inbrott med råd eller dåd främjat, såsom i 3 Kap. 4 § sägs, och tillika i det tillgripna tagit del eller eljest af brottet vinning haft; straffes som vore han sjelf gerningsman.

11 §.

Skola flere, som i stöld eller snatteri delaktige äro, såsom gerningsmän straffas; varde, vid straffets bestämmande, det tillgripnas hela värde för hvar af dem afsedt.

Nuvarande lydelse:

Inbrott utan tillgrepp skall lika med stöld anses i fråga om förhöjning af straff, efter ty nu sagdt är.

Samma lag vare om rån eller försök dertill, der sådant förut begånget är af den, som för stöld eller inbrott straffas skall.

12 §.

Varder någon, under en lagföring, förvunnen att hafva å särskilda ställen eller tider föröfvat snatteri; skall han, der det tillgripnas sammanlagda värde öfverstiger femton Riksdaler, för stöld straffas.

Har någon å särskilda ställen eller tider begått stöld eller inbrott, derfor han på en gång lagföres; varde straffad efter ty i 4 Kap. 3 § sägs; och må tiden för straffarbetet ökas med högst ett år. Sammanträffa dervid sådana fall, hvarom i 8 § sägs; gälle ock hvad der stadgadt är.

13 §.

Straffarbete, der det för stöld skall å viss tid sättas, må ej genom sådan förökning, som i 8, 11 eller 12 § sägs, i något fall öfverskrida tio år.

14 §.

Har någon stöld, snatteri eller inbrott med råd eller dåd främjat, såsom i 3 Kap. 4 § sägs, och tillika i det tillgripna tagit del eller eljest af brottet vinning haft; straffes som vore han sjelf gerningsman.

15 §.

Skola flere, som i stöld eller snatteri delaktige äro, såsom gerningsmän straffas; varde, vid straffets bestämmande, det tillgripnas hela värde för hvar af dem afsedt.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

12 §.

Den som, med vetskap om den oloffliga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller föryttrat något af hvad stulet är, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf, skall, med afseende å värdet af det, hvarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 §; vare ock lag, som i 6 eller 7 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

Ej må hvad nu stadgadt är tillämpas för delaktighet i brott efter 2 §, då värdet af det, hvarmed brottslig befattning tagits, ej går öfver femton Riksdaler.

13 §.

Har man, i uppsåt att inbrott, som i 5 § sägs, föröfva, förfärdigat eller förskaffat sig dyrk eller falsk nyckel, eller har man, med vetskap om annans uppsåt till sådant brott, åt honom förfärdigat eller anskaffat slikt verktyg; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

14 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kapitel förmäles, gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

Den, som för brott emot 4 §, 5 §, 6 § 2 mom. eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas förlustig medborgerligt förtroende. Lag samma vare, der någon för brott, hvarom eljest i detta kapitel förmäles, gjort sig skyldig till straffarbete under längre tid, än sex månader.

Nuvarande lydelse :

16 §.

Den, som, med vetskap om den oloffiga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller föryttrat något af hvad stulet är, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf, skall, med afseende å värdet af det, hvarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 §; vare ock lag, som i 10 eller 11 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

Ej må hvad nu stadgadt är tillämpas för delaktighet i brott efter 2 §, då värdet af det, hvarmed brottslig befattning tagits, ej går öfver femton Riksdaler.

17 §.

Har man, i uppsåt att inbrott, som i 9 § sägs, föröfva, förfärdigat eller förskaffat sig dyrk eller falsk nyckel, eller har man, med vetskap om annans uppsåt till sådant brott, åt honom förfärdigat eller anskaffat slikt verktyg; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

18 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 6 eller 11 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig, och den, som gjort sig förfallen till straff för stöld efter 1, 3, 4 eller 5 § eller till ansvar efter 9 §, varde till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid dömd.

21 Kap.

1 §.

Hvar, som medelst våld å person eller användande af hot, som innebär trängande fara, af annan tager gods eller penningar, dömes, för rån, till straffarbete från och med fyra till och med tio år, der ej annorledes här nedan stadgas.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

21 Kap.

1 §.

Hvar, som medelst våld å person eller användande af hot, som innebär trängande fara, af annan tager gods eller penningar, dömes, för rån, till straffarbete från och med två till och med åtta år, der ej annorledes här nedan stadgas.

Nuvarande lydelse:

Öfverfaller man annan, på sätt nu sagdt är, men gitter ej rånet genom tillgrepp fullborda, varde, för försök till rån, dömd till straffarbete från och med två till och med sex år.

Äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må tiden för straffarbetet nedsättas, i förra fallet, till två år och, i senare fallet, till ett år.

2 §.

Med straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år skall rån beläggas i dessa fall:

1. om två eller flere sällat sig samman att rån föröfva och dylikt brott begått;

2. om man rånat egendom, som åt allmänna posten förtrodd var;

3. om rånet skett å någon, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendens åträngande eller annan sådan nöd eller fara var i den belägenhet, att han sig och sin egendom svårigen värja kunde;

4. om rånet skett nattetid i bebodt hus och rånaren dit inkommit genom inbrott, som i 20 Kap. 9 § sägs.

Har, i dessa fall, försök till rån skett, på sätt i 1 § sagdt är; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

3 §.

Hvar, som föröfvar rån eller gör försök dertill, som i 1 § sägs, andra gången eller sedan han andra gången stöld begått, dömes till straffarbete på lifstid eller i tio år; och vare i detta fall inbrott utan tillgrepp så ansedt, som i 20 Kap. 11 § stadgadt är.

9 §.

Har någon för delaktighet i brott, som i detta kapitel nämndt är, gjort sig skyldig till straff efter 3 Kap. 4 §; då må det straff ej lägre sättas, än till straffarbete i sex månader. Om sådan delaktighet i rån, som i 20 Kap. 16 § om stöld sägs, vare lag, som der stadgadt finnes.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

Öfverfaller man annan, på sätt nu sagdt är, men gitter ej rånet genom tillgrepp fullborda, varde, för försök till rån, dömd till straffarbete från och med ett till och med sex år.

Äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må tiden för straffarbetet nedsättas, i förra fallet, till ett år och, i seuare fallet, till sex månader.

2 §.

Med straffarbete på lifstid eller från och med fyra till och med tio år skall rån beläggas i dessa fall:

1. om två eller flere sällat sig samman att rån föröfva och dylikt brott begått;

2. om man rånat egendom, som åt allmänna posten förtrodd var;

3. om rånet skett å någon, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara var i den belägenhet, att han sig och sin egendom svårligen värja kunde;

4. om rånet skett nattetid i bebodt hus och rånaren dit inkommit genom inbrott, som i 20 Kap. 5 § sägs.

Har, i dessa fall, försök till rån skett, på sätt i 1 § sagdt är; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med två till och med åtta år.

3 §.

Hvar, som föröfvar rån eller gör försök dertill, som i 1 § sägs, andra gången eller sedan han andra gången stöld begått, dömes till straffarbete på lifstid eller från och med fyra till och med tio år; dock må, der gerningen stannat vid försök och omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till två år nedsättas.

Inbrott utan tillgrepp vare i fall, hvarom i denna § förmäles, så ansedt, som i 20 Kap. 7 § stadgadt är.

9 §.

Har någon för delaktighet i brott, som i detta kapitel nämndt är, gjort sig skyldig till straff efter 3 Kap. 4 §; då må det straff ej lägre sättas, än till straffarbete i två månader. Om sådan delaktighet i rån, som i 20 Kap. 12 § om stöld sägs, vare lag, som der stadgadt finnes.

Nuvarande lydelse:

10 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig.

22 Kap.

1 §.

Hvar, som genom antagande af falskt namn, stånd eller yrke eller genom annat svikligt förfarande, bedrager sig till gods eller penningar, eller förlust deraf annan tillskyndar, dömes, der ej annorledes här nedan stadgas, till böter eller fängelse i högst sex månader. Är bedrägeriet med synnerligen försvårade omständigheter förenadt; då må till straffarbete i högst två år dömas.

2 §.

Såsom bedrägeri skall anses och efter 1 § straffas:

1. om man, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar eller beropar sig å veterligen falska sådana handlingar, som i 12 kap. 4 och 5 §§ omförmälas och i diktade personers namn skrifna äro;
2. om man på veterligen falsk uppgift förskaffar sig försäkring för brand- eller sjöskada eller annat;
3. om man sätter ut pant, som veterligen falsk är;
4. om man, under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal, egendom sig afhänder, för att förekomma utmätning eller eljest hindra annan att göra sin rätt till egendomen gällande;
5. om man uppsåtligen, till förfång för annans rätt, förstör eller gör obrukbara de handlingar, hvarå den sig grundar;
6. om man, för att något dermed sig tillägna, lägger märke å det, som hörer annan till, eller utplånar annans märke.

6 §.

Tillvällar sig någon svikligen, i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utöfning af embete eller tjenst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

10 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon gjort sig förfallen till straffarbete efter 9 §.

22 Kap.

1 §.

Hvar, som genom antagande af falskt namn, stånd eller yrke, eller genom annat svikligt förfarande, bedrager sig till gods eller penningar, eller förlust deraf annan tillskyndar, dömes, der ej annorledes här nedan stadgas, till böter eller fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

2 §.

Såsom bedrägeri skall anses och efter 1 § straffas:

1. om man på veterligen falsk uppgift förskaffar sig försäkring för brand- eller sjöskada eller annat;
2. om man sätter ut pant, som veterligen falsk är;
3. om man, under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal, egendom sig afhänder, för att förekomma utmätning eller eljest hindra annan att göra sin rätt till egendomen gällande;
4. om man uppsåtligen, till förfång för annans rätt, förstör eller gör obrukbara de handlingar, hvarå den sig grundar;
5. om man, för att något dermed sig tillegna, lägger märke å det, som hörer annan till, eller utplånar annans märke.

6 §.

Tillvällar sig någon svikligen, i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utöfning af embete eller tjänst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Äro om-

Nuvarande lydelse:

Gifver man sig eljest obehörigen ut för embets- eller tjänsteman och utöfvar något af hvad till dennes befattning hörer; dömes till böter, dock ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

9 §.

Understicker eller förbyter man barn; dömes till straffarbete från och med två till och med åtta år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må straffet nedsättas till fängelse i sex månader.

10 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, oloffligen bryter eller öppnar annans förseglade bref eller handling eller annat, som honom enskildt angår och med försegling eller på annat sätt tillslutet är, dömes till straffarbete i högst två år. Sker det eljest med vilja utan ondt uppsåt; vare straffet böter.

Tager någon oloffligen från posten ut annans bref och det uppsåtligen förstör eller undanhåller; vare lag, som här ofvan i denna § sägs.

11 §.

Förfalskar man, svikligen förbyter, försnillar eller eljest uppsåtligen förskingrar annans gods, det man i besittning hafver; straffes med böter eller fängelse.

13 §.

Fordrar man betalning för gäld, den man vet gulden vara, eller nekar man emot bättre vetande sin hand och förskrifning eller till pantsatt, lånt, legdt eller inlagdt gods, eller hvad eljest det är, som hörer annan till och man i besittning hafver; eller återfordrar man det gods, som blifvit till annan utlegdt eller förtrodt eller lemnadt såsom pant eller lån, ändå att man det veterligen återbekommit; eller tager

*Kongl. Maj:ts förslag:**Laguskottets förslag:*

ståndigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

Gifver man sig eljest obehörigen ut för embets- eller tjänsteman och utöfvar något af hvad till dennes befattning hörer; dömes till böter, dock ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

9 §.

Understicker eller förbyter man barn; dömes till straffarbete från och med två till och med åtta år. Åro omständigheterna synnerligen mildrande; må straffet nedsättas till straffarbete eller fängelse i sex månader.

10 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, oloffigen bryter eller öppnar annans förseglade bref eller handling eller annat, som honom enskildt angår och med försegling eller på annat sätt tillslutet är, dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Sker det eljest med vilja utan ondt uppsåt; vare straffet böter.

Tager någon oloffigen från posten ut annans bref och det uppsåtligen förstör eller undanhåller; vare lag, som här ofvan i denna § sägs.

11 §.

Förfalskar man, svikligen förbyter, försnillar eller eljest uppsåtligen förskingrar annans gods, det man i besittning hafver; straffes högst med straffarbete i två år.

13 §.

Fordrar man betalning för gäld, den man vet gulden vara, eller nekar man emot bättre vetande sin hand och förskrifning eller till pantsatt, lånt, legdt eller inlagdt gods, eller hvad eljest det är, som hörer annan till och man i besittning hafver; eller återfordrar man det gods, som blifvit till annan utlegdt eller förtrodt eller lemnadt såsom pant eller lån, ändå att man det veterligen återbekommit; eller

Nuvarande lydelse.

man svikligen åter det gods, man i pant till annan lemnat eller denne eljest under panträtt innehafver; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; då må till fängelse dömas.

Lag samma vare, der man säljer eller annorledes emot vederläggning föryttrar ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti man vet fel vara, utan att sådant uppenbara; eller säljer, städjer eller leger tvem ett, eller tager städja såsom tjenstehjon hos två husbönder för samma tid.

14 §.

Går fullmäktig i sak, den honom betrodd är, svikligen hufvudmannens vederpart tillhanda, vare sig med skrifts uppsättande, eller med råd eller skäl, eller eljest till hufvudmannens skada främjar sin eller andras nytta, eller begår syssloman vid annat uppdrags utförande trolöshet emot hufvudman; vare lag som i 13 § sägs; och varde fullmäktig, som med sådant brott beträdes, dömd ovärdig att vidare föra andras talan inför Rätta.

Förleder man, i sviklig afsigt, annan till oskäligen rättegång; straffes med böter.

16 §.

Sätter man oloffigen å tillverkning, som till salu hålles, annans märke, än rätte tillverkarens; straffes med böter eller fängelse, efter ty i 13 § stadgas.

Är för brott, som sagdt är, tillverkningens förlust för visst fall särskildt stadgad; gälle ock det till efterrättelse.

18 §.

Begagnar sig någon svikligen af orlofssedel, pass eller annat dylikt bevis, som för annan utgifvet är; straffes med böter från och med tjugo till och med tvåhundra Riksdaler.

*Kongl. Maj:ts förslag:**Laguskottets förslag:*

tager man svikligen åter det gods, man i pant till annan lemnat eller denne eljest under panträtt innehafver; straffes med böter eller fängelse.

Lag samma vare, der man säljer eller annorledes emot veder-gällning föryttrar ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti man vet fel vara, utan att sådant uppenbara; eller säljer, städjer eller leger tvem ett, eller tager städja såsom tjenstehjon hos två husbönder för samma tid.

14 §.

Går fullmäktig i sak, den honom betrodd är, svikligen hufvudmannens vederpart tillhanda, vare sig med skrifts uppsättande, eller med råd eller skäl, eller eljest till hufvudmannens skada främjar sin eller andras nytta, eller begår syssloman vid annat uppdrags utförande trolöshet emot hufvudman; vare lag som i 11 § sägs; och varde fullmäktig, som med sådant brott beträdes, dömd ovärdig att vidare föra andras talan inför Rätta.

Förleder man, i sviklig afsigt, annan till oskäligen rättegång; straffes med böter.

16 §.

Hvar som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar eller beropar sig å veterligen falsk, i diktad persons namn skrifven handling af beskaffenhet, som i 12 Kap. 4 § sägs, dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

Var handlingen af beskaffenhet, som i 12 Kap. 5 § omförmäles; då skall till fängelse i högst sex månader eller böter dömas.

18 §.

Begagnar sig någon svikligen af orlofsedel, pass eller annat dylikt bevis, som för annan utgifvet är; straffes med böter.

Nuvarande lydelse:

19 §.

Låter man ej så lysa fynd eller hittegods, som i lag stadgadt är; böte högst dubbla värdet af det hittade.

Förtiger man fynd eller hittegods, då egaren eller annan dertill berättigad sig anmäler eller eljest tillkännagifver; straffes som för be-
drägeri i 1. § skils.

21 §.

Brott, som i 2 § 5 mom., 8 § 1 mom., 11 och 12 §§, 13 § 1 mom., 14, 19 och 20 §§ omförmålas, må ej åtalas af annan än målsegande; ej heller brott, hvarom i 5 § 3 mom. förmäles, der det ej skett i Kronans magasin, vid in- och utlastning å fartyg, eller i öppna bodar eller magasin, der handel och rörelse idkas. Brott, hvarom i 13 § 2 mom. sägs, må ej åtalas af annan än målsegande, der ej någon vid försäljning eller annan föryttring af lifsmedel afytttrat ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti han vetat fel vara, utan att sådant uppenbara.

Brott, som i 10 § sägs, må ej åtalas af annan än den, som brevet afsändt eller till hvilken det skrifvet är, eller af den, som eger, i vård hafver eller emottaga skulle det, som eljest brutet eller öppnadt blifvit.

Brott, som i 8 § 2 och 3 mom. omförmålas, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej förty återgång af fästning eller giftermål blifvit sökt eller, i fall fästning eller giftermål ej skett, målsegande brottet till åtal angifvit.

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

19 §.

Låter man ej så lysa fynd eller hittegods, som i lag stadgadt är; böte högst dubbla värdet af det hittade.

Förtiger man fynd eller hittegods, då egaren eller annan dertill berättigad sig anmäler eller eljest tillkännagifver; straffes med böter eller fängelse.

21 §.

Brott, som i 8 § 1 mom., 12 §, 13 § 1 mom., 19 och 20 §§ omförmälas, må ej åtalas af annan än målsegande; ej heller brott, hvarom i 5 § 3 mom. förmäles, der det ej skett i Kronans magasin, vid in- och utlastning å fartyg, eller i öppna bodar eller magasin, der handel och rörelse idkas. Brott, hvarom i 13 § 2 mom. sägs, må ej åtalas af annan än målsegande, der ej någon vid försäljning eller annan föryttring af lifsmedel afyttrat ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti han vetat fel vara, utan att sådant uppenbara.

Brott, som i 10 § sägs, må ej åtalas af annan än den, som brefvet afsändt eller till hvilken det skrifvet är, eller af den, som eger, i vård hafver eller emottaga skulle det, som eljest brutet eller öppnadt blifvit.

Brott, som i 8 § 2 och 3 mom. omförmälas, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej förty återgång af fästning eller giftermål blifvit sökt eller, i fall fästning eller giftermål ej skett, målsegande brottet till

Brott, som i 2 § 4 mom., 8 § 1 mom., 11 §, 12 §, 13 § 1 mom., samt 14, 19 och 20 §§ omförmälas, må ej åtalas af annan än målsegande; ej heller brott, hvarom i 5 § 3 mom. förmäles, der det ej skett i Kronans magasin, vid in- och utlastning å fartyg, eller i öppna bodar eller magasin, der handel och rörelse idkas. Brott, hvarom i 13 § 2 mom. sägs, må ej åtalas af annan än målsegande, der ej någon vid försäljning eller annan föryttring af lifsmedel afyttrat ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti han vetat fel vara, utan att sådant uppenbara.

Brott, som i 10 § sägs, må ej åtalas af annan än den, som brefvet afsändt eller till hvilken det skrifvet är, eller af den, som eger, i vård hafver eller emottaga skulle det, som eljest brutet eller öppnadt blifvit.

Brott, som i 8 § 2 och 3 mom. omförmälas, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej förty återgång af fästning eller giftermål blifvit

Nuvarande lydelse:

22 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 3 eller 4 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende på viss tid eller för alltid förlustig; och varde samma påföljd under viss tid ådömd den, som gjort sig förfallen till straffarbete efter 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 eller 19 §.

23 Kap.

1 §.

Finnes gäldenär, som kommit till konkurstillstånd, hafva öfvat bedrägeri mot sina borgenärer i något af dessa fall:

1. att han under lånadt namn köpt egendom och den bland tillgångarne ej uppgifvit, eller under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal egendom från konkursboet undandragit, eller annorledes svikligen förskingrat, undandolt eller ur vägen skaffat något af sina tillgångar; eller

2. att han i hemligt förstånd med någon föregifven borgenär uppgifvit eller vidgått falsk skuld; eller

3. att han, der han idkat handel eller annan rörelse, hvaröfver bok hållas bör, fört falska böcker, eller sina böcker svikligen förändrat eller uppsåtligen förstört, undanstuckit eller oläsliga gjort;

en sådan gäldenär skall dömas till straffarbete från och med två till och med sex år, så ock till förlust af medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid.

2 §.

Har gäldenär oredlighet emot sina borgenärer brukat i ty

1. att han, sedan han sjelf sökt att få sin egendom afträda, eller, der konkursen tvungen är, sedan borgenärs ansökning derom honom kunnig blef, något af egendomen, borgenärerna till förfång, dock utan

Kongl. Maj:ts förslag:

åtal angifvit: ej heller må brott, som i 2 § 4 mom., 11 § eller 14 § sägs, åtalas af allmän åklagare, der ej brottet af målsegande till åtal angifvits.

Laguskottets förslag:

sökt eller, i fall fästning eller giftermål ej skett, målsegande brottet till åtal angifvit.

22 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 3 eller 4 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon gjort sig förfallen till straffarbete efter 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14 eller 16 §.

23 Kap.

1 §.

Finnes gäldenär, som kommit i konkurstillstånd, hafva öfvat be-
drägeri mot sina borgenärer i något af dessa fall:

1. att han under lånadt namn köpt egendom och den bland tillgångarne ej uppgifvit, eller under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal egendom från konkursboet undandragit, eller annorledes svikligen förskingrat, undandolt eller ur vägen skaffat något af sina tillgångar; eller

2. att han i hemligt förstånd med någon föregifven borgenär uppgifvit eller vidgått falsk skuld; eller

3. att han, der han idkat handel eller annan rörelse, hvaröfver bok hållas bör, fört falska böcker, eller sina böcker svikligen förändrat eller uppsåtligen förstört, undanstuckit eller oläsliga gjort;

en sådan gäldenär skall dömas till straffarbete från och med två till och med sex år, så ock till förlust af medborgerligt förtroende. Åro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas.

2 §.

Har gäldenär oredlighet emot sina borgenärer brukat i ty

1. att han, sedan han sjelf sökt att få sin egendom afträda, eller, der konkursen tvungen är, sedan borgenärs ansökning derom honom kunnig blef, något af egendomen, borgenärerna till förfång, dock utan

Nuvarande lydelse:

sviklig afsigt att bereda sig fördel, sålt, uppsåtligen förstört eller annorledes förskingrat; eller

2. att han, med kännedom om sitt obestånd eller sin oförmåga att rätt för sig göra, genom gåfva eller annan åtgärd, som till sin följd dermed lika är, afhändt sig egendom af sådant värde, att borgenärerna deraf märkelig skada haft eller få kunnat;

dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse; varde ock, der han till straffarbete dömes, förklarad medborgerligt förtroende på viss tid förlustig.

6 §.

Har åtal på grund af 2, 3, 4 eller 5 § egt rum, men inför Rätten styrkes, att borgenärerne i konkursen blifvit till fullo förnöjde; varde den tilltalade från allt vidare ansvar eller påföljd fri förklarad.

7 §.

Brott, som i 2 eller 3 § omförmäles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, så ock brott, som i 5 § omförmäles, må ej åtalas af annan än målsegande.

25 Kap.

11 §.

Tillgriper och förskingrar embetsman penningar eller annat, vare sig statens eller annans tillhörighet, som han i kraft af sitt embete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit; dömes till afsättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra

Kongl. Maj:ts förslag:

Lagutskottets förslag:

sviklig afsigt att bereda sig fördel, sålt, uppsåtligen förstört eller annorledes förskingrat; eller

2. att han, med kännedom om sitt obestånd eller sin oförmåga att rätt för sig göra, genom gåfva eller annan åtgärd, som till följd dermed lika är, afhändt sig egendom af sådant värde, att borgenärerna deraf märkelig skada haft eller få kunnat;

dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse; varde ock, der han till straffarbete dömes, förklarad medborgerligt förtroende förlustig.

§ 6.

Styrker inför Rätten den, som gjort sig skyldig till ansvar efter 3 §, ehvad det är gäldenär eller sådan syssloman, som i 4 § sägs, att borgenärerna i konkursen blifvit till fullo förnöjda; varde från allt vidare ansvar fri förklarad.

Styrker inför Rätten den, som gjort sig skyldig till ansvar efter 5 § eller ock efter 2 eller 3 §, ehvad det är gäldenär eller sådan syssloman, som i 4 § sägs, att borgenärerna i konkursen blifvit till fullo förnöjda; varde från allt ansvar fri förklarad.

§ 7.

Brott, som i 3 § omförmäles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej brottet af målsegande till sådant åtal angifves.

Brott, som i 2 eller 3 § omförmäles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, så ock brott, som i 5 § omförmäles, må ej åtalas af annan än målsegande.

25 Kap.

11 §.

Tillgriper och förskingrar embetsman penningar eller annat, vare sig statens eller annans tillhörighet, som han i kraft af sitt embete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit; varde afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt dömes dess-

Nuvarande lydelse:

år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet derfor ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; varde afsatt.

12 §.

Har embetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett veterligen origtiga verifikationer, eller föröfvat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet derfor ställer, till afsättning och straffarbete från och med sex till och med tio år: varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid förlustig.

Kongl. Maj:ts förslag:

Laguskottets förslag:

utom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet derfor ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; dömes till afsättning.

12 §.

Har embetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett veterligen origtiga verifikationer, eller öfvat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet derfor ställer, till afsättning och straffarbete från och med fyra till och med tio år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömd medborgerligt förtroende förlustig. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbete till två år nedsättas.

samt

2) att Riksdagen, i fråga om förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten, ville, med bifall till den kongl. propositionen i denna del, antaga följande

Nuvarande lydelse:

58 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 41, 42, 43 eller 44 §, varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig.

Lag samma vare, om någon är förfallen till straff för brott, som i 49 § omförmäles, der brottet skett i förrädlig afsigt.

113 §.

Stjäl man något af krigsmagtens förråder eller egendom ur tyghus, varf, verkstad, fartyg, kasern, tält, stall, åkdon eller annat ställe, der sådan egendom veterligen förvaras, eller stjäl någon eljest egendom, som han vet vara för krigsmagtens behof afsedd; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Begås sådan stöld under krig eller sedan krigsmagten eller någon del deraf blifvit på krigsfot stäld; dömes till straffarbete från och med ett till och med fyra år; och må, om tillgrepp sker af lifsmedel, krigsredskap eller annan krigsförnödenhet från den, som förer sådant gods till fästning, krigsfartyg, läger eller annan ort, der krigsfolk under krig eller till krigsföretag sammandraget är, tiden för straffarbetet höjas till sex år.

114 §.

Hvar, som från annan, hvilken är förlagd med honom i samma kvarter, kasern, tält, militärsjukhus, eller annat dylikt ställe, eller tjenst-

Kongl. Maj:ts förslag:

L a g

angående ändring i vissa delar af Strafflagen för Krigsmagten den 7 Oktober 1881.

Härigenom förordnas, att 58, 113, 114, 116, 121, 122, 123 och 126 §§ Strafflagen för Krigsmagten skola erhålla följande förändrade lydelse:

58 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 41, 42, 43 eller 44 §, varf, verkstad, fartyg, kasern, tält, stall, åkdon eller annat ställe, der sådan egendom veterligen förvaras, eller stjal någon eljest egendom, som han vet vara för krigsmagtens behof afsedd; dömes till straffarbete i 49 § omförmäles, der brottet skett i förräddlig afsigt.

113 §.

Stjal man något af krigsmagtens förråder eller egendom ur tyghus, varf, verkstad, fartyg, kasern, tält, stall, åkdon eller annat ställe, der sådan egendom veterligen förvaras, eller stjal någon eljest egendom, som han vet vara för krigsmagtens behof afsedd; dömes till straffarbete i högst två år.

Begås sådan stöld under krig eller sedan krigsmagten eller någon del deraf blifvit på krigsfot stäld; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år; och må, om tillgrepp sker af lifsmedel, krigsredskap eller annan krigsförnödenhet från den, som förer sådant gods till fästning, krigsfartyg, läger eller annan ort, der krigsfolk under krig eller till krigsföretag sammandraget är, tiden för straffarbetet höjas till sex år.

114 §.

Hvar, som från annan, hvilken är förlagd med honom i samma kvarter, kasern, tält, militärsjukhus, eller annat dylikt ställe, eller tienst-

Nuvarande lydelse:

gör å samma fartyg, föröfvar stöld af gods, som denne der har förvaradt, dömes till straffarbete i högst ett år.

116 §.

Föröfvar skildtvakt eller annan, som är på vakt eller till bevakning af gods kommenderad, tillgrepp till större eller mindre belopp af det, som är under hans skydd eller bevakning; dömes för stöld till straffarbete från och med ett till och med fyra år. Sker det i krig; då må tiden för straffarbetet höjas till åtta år.

121 §.

För öfrigt skall hvad allmän lag innehåller om stöld, snatteri, rån, försök dertill eller inbrott gälla i afseende på sådana brott, då de begås af dem, som lyda under denna lag.

Sammanträffa vid samma stöld eller då flera stölder på en gång åtalas två eller flera af de här ofvan i 113, 114 och 116 §§ sagda fall, eller är stöld, som i någon af samma §§ omtalas, förenad med inbrott eller annan sådan omständighet, att den jemväl är straffbar efter 20 Kap. 3, 4, 5 eller 6 § allmänna strafflagen; då skall 8 § i samma Kap. tillämpas.

122 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 108, 116, 117, 118 eller 119 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig, och den, som gjort sig förfallen till straff efter 113 eller 114 §, varde dömd till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid.

123 §.

Officer eller underofficer, som i disciplinmål uppsåtligen med straff belägger eller hos annan, som innehar bestraffningsrätten, till bestraffning angifver den han vet oskyldig vara, skall afsättas och förklaras ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt dessutom dömas,

a) om den oskyldige undergick sträng arrest eller var officer eller underofficer och undergick vaktarrest, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; och,

Kongl. Maj:ts förslag:

gör å samma fartyg, föröfvar stöld af gods, som denne der har förvaradt, dömes till straffarbete i högst ett år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet höjas till två år.

116 §.

Föröfvar skildtvakt eller annan, som är på vakt eller till bevakning af gods kommenderad, tillgrepp till större eller mindre belopp af det, som är under hans skydd eller bevakning; dömes för stöld till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Sker det i krig; då må tiden för straffarbetet höjas till åtta år.

121 §.

För öfrigt skall hvad allmän lag innehåller om stöld, snatteri, rån, försök dertill eller inbrott gälla i afseende på sådana brott, då de begås af dem, som lyda under denna lag.

Stöld, som i 113 § 2 mom. eller 116 § omtalas, skall i fråga om förhöjning af straff, efter ty i 20 Kap. 7 § allmänna strafflagen stadgas, anses lika med sådan stöld, som i 4 § i samma Kap. sägs.

Sammanträffa vid samma stöld två eller flera af de här ofvan i 113, 114 och 116 §§ sagda fall; då må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.

122 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 108, 113, 114, 116, 117, 118 eller 119 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

123 §.

Officer eller underofficer, som i disciplinmål uppsåtligen med straff belägger eller hos annan, som innehar bestraffningsrätten, till bestraffning angifver den han vet oskyldig vara, skall afsättas och förklaras ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt dessutom dömas,

a) om den oskyldige undergick sträng arrest eller var officer eller underofficer och undergick vaktarrest, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; och,

Nuvarande lydelse:

b) om den oskyldige undergick lindrigare bestraffning, eller om straff ej blef på grund af angifvelsen ålagdt eller, fastän det ålades, icke kom att verkställas, till fängelse i högst sex månader eller böter högst ett tusen kronor.

Lag samma vare, der någon vid krigsmagten anställd civil embets- eller tjänsteman uppsåtligen till bestraffning angifver den han vet oskyldig vara.

Gör annan, som lyder under denna lag, angifvelse, som här är nämnd, skall han dömas, der den oskyldige undergick straff, som under a) sagdt är, till straffarbete från och med sex månader till och med två år, och, der sådant fall inträffar, som omförmäles under b), till fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff af sträng arrest.

Har någon icke af ondt uppsåt, men ändå utan laga skäl, af förhastande eller oförstånd, med straff belagt eller gjort angifvelse mot annan i disciplinmål; dömes, om den brottslige är officer eller underofficer, till böter, beräknade efter 25 Kap. 21 § allmänna strafflagen, eller mistning af embete eller tjänst på viss tid, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, till afsättning, och, om han hör till manskapet, till disciplinstraff eller fängelse i högst sex månader.

Den, som efter detta lagrum gjort sig förfallen till straffarbete i två år, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig. Profvas någon förfallen till straffarbete på kortare tid än två år; varde tillika dömd medborgerligt förtroende på viss tid förlustig.

126 §.

Har någon, för egen vinning eller annans fördel eller eljest i öloflig afsigt, i berättelse eller redogörelse angående den under hans befäl ställda afdelning af krigsmagten, lemnat oriktig uppgift om krigsfolk, hästar eller tjänstedagar, eller angående vapen, ammunition, redskap eller annan krigsförnödenhet; dömes, så vida brottet ej medförer straff efter 43 §, till straffarbete från och med två till och med sex år; varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig.

Kongl. Maj:ts förslag:

b) om den oskyldige undergick lindrigare bestraffning, eller om straff ej blef på grund af angifvelsen ålagdt eller, fastän det ålades, icke kom att verkställas, till fängelse i högst sex månader eller böter högst ett tusen kronor.

Lag samma vare, der någon vid krigsmagten anställd civil embets- eller tjänsteman uppsåtligen till bestraffning angifver den han vet oskyldig vara.

Gör annan, som lyder under denna lag, angivelse, som här är nämnd, skall han dömas, der den oskyldige undergick straff, som under a) sagdt är, till straffarbete från och med sex månader till och med två år, och, der sådant fall inträffar, som omförmäles under b), till fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff af sträng arrest.

Har någon icke af ondt uppsåt, men ändå utan laga skäl, af förhastande eller oförstånd, med straff belagt eller gjort angivelse mot annan i disciplinmål; dömes, om den brottslige är officer eller underofficer, till böter, beräknade efter 25 Kap. 21 § allmänna strafflagen, eller mistning af embete eller tjänst på viss tid, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, till afsättning, och om han hörer till manskapet, till disciplinstraff eller fängelse i högst sex månader.

Den, som efter detta lagrum gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

126 §.

Har någon, för egen vinning eller annans fördel eller eljest i oloflig afsigt, i berättelse eller redogörelse angående den under hans befäl ställda afdelning af krigsmagten, lemnat oriktig uppgift om krigsfolk, hästar eller tjänstedagar, eller angående vapen, ammunition, redskap eller annan krigsförnödenhet; dömes, så vida brottet ej medförer straff efter 43 §, till straffarbete från och med två till och med sex år; varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig.

Stockholm den 14 april 1890.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer:

af herr *Lilienberg*: »I nedannämnda hänseenden har jag varit af skiljaktig mening.

2 Kap. 19 §.

I fråga om påföljden förlust af medborgerligt förtroende har jag ansett det icke vara rådligt att, såsom herr *Broström* i sin motion yrkat, låta densamma ur lagstiftningen försvinna. Enligt mitt förmenande skulle det icke vara välbetänkt att på detta sätt bryta med den hos befolkningen i vårt land djupt rotade föreställningen om det vanhedrande, som ligger i vissa brott, hvilken föreställning tagit sitt uttryck i denna fordran på god frejd, som i lagar och författningar i så många fall är uppställd såsom vilkor för utöfvande af borgerliga rättigheter.

Men jemte det jag hyser denna åsigt, anser jag det vara angeläget, att de hinder, den ifrågavarande påföljden medförer för den, som drabbats af densamma, att försörja sig, i möjligaste mån undanrödjas och jag kan för ingen del godkänna Nya Lagberedningens åsigt, att detta vore ett ämne, hvarmed strafflagstiftningen icke egde att befatta sig. Då fråga är, huruvida en straffart skall fortfarande bibehållas eller icke, måste man väl tillse, huru straffet verkar och hvad som kan åtgöras för att borttaga eller mildra verkningar, hvilka man beklagar.

Hvad nu beträffar den inverkan påföljden förlust af medborgerligt förtroende kan medföra, då fråga är om den straffades anställning hos enskilde arbetsgivare, så torde lagstiftningen icke härvid kunna verka bestämmande. Nya Lagberedningen föreslog visserligen, att i lag skulle stadgas förbud för presterskapet att i betyg, som på begäran meddelades för vinnande af anställning hos enskilde, göra anteckning om frejd, men, såsom det vill synas på goda skäl, har detta förslag icke af regeringen antagits. Annat är deremot förhållandet, der i lagar och författningar god frejd uppställas såsom vilkor för utöfvande af näring eller yrke. Ett sådant vilkor bör kunna borttagas, om icke öfver allt, der det förekommer, så åtminstone ur den allmänna

näringslagstiftningen. Lagen bör icke stadga förbud för den, som ådragit sig påföljden förlust af medborgerligt förtroende, att genom idkande af handel, handverk eller annat yrke ärligen försörja sig. Vill han söka att genom sådant arbete vinna förtroende hos sina medmenniskor och derigenom mildra den ådömda påföljden, bör lagstiftningen icke därför lägga hinder i vägen.

På grund häraf hemställer jag,

att Riksdagen måtte, med godkännande af första stycket af förevarande §, sådant det af utskottet föreslagits, derjemte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, dels huruvida icke stadgandet i kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 om god frejd såsom vilkor för idkande af handel, handverk eller annat yrke, må kunna upphävas, dels ock om och i hvad mån enahanda vilkor, der det förekommer i andra författningar rörande näringslifvet, må kunna borttagas.

Det torde vara genom erfarenheten bestyrkt, att nu gällande lags stadgande om förlust af medborgerligt förtroende för alltid såsom ovilkorlig påföljd för menedsbrott är för strängt. Högsta Domstolen har också enhälligt uttalat sig för att för sådant brott borde kunna ådömas förlust af medborgerligt förtroende på viss tid, förutsatt dock att härigenom ej gjordes ändring i stadgandet i 17 Kap. 7 § Rättegångsbalken, att menedare icke må höras som vittne. Jag hemställer, att andra stycket af 19 § måtte erhålla följande lydelse:

Har den, som begått brott, hvarom nu är sagdt, gjort sig skyldig till dödsstraff eller straffarbete på lifstid; skall han förklaras förlustig medborgerligt förtroende för alltid: har han förskylt straffarbete på viss tid; varde, der ej annorledes är för visst fall stadgadt, förklarad förlustig medborgerligt förtroende, intill dess viss tid, minst ett och högst tio år, förflutit från det han, efter utståndet straff, blifvit frigifven.

4 Kap. 2 §.

Med utskottet har jag varit ense deruti, att för vinnande af säkerhet i lagtillämpningen ett förtydligande borde införas i lagen rörande det fall, då någon för särskilda brott gjort sig förlustig medborgerligt förtroende på viss tid; men då jag anser, att det af utskottet föreslagna stadgande icke är med tillräcklig tydlighet affattadt och att, derest det samma skall vara fullständigt samt följaktligen innehålla bestämmelse jemväl för det fall, att någon, sedan han blifvit frigifven från straffarbete, som han förskylt för brott, som medförer förlust af medborgerligt förtroende, men, innan tiden för denna påföljd gått till ända, ånyo begår sådant brott, stadgandet lämpligen har sin plats i slutet af Kap., hemställer jag, att det af utskottet föreslagna tillägg till förevarande § måtte utgå samt att i stället i slutet af Kap. måtte införas en ny §, den 13:de, af följande innehåll:

Har någon för särskilda brott blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid, vare sig genom samma dom eller genom flera domar, hvilka på en gång till verkställighet förekommit, då skall sådan påföljd ej vara gällande utöfver tiden för den påföljd, som längst är, eller, om han för de särskilda brotten blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende på lika lång tid, ej utöfver den tid; och skall, der någon, sedan han blifvit frigifven efter utståndet straff för brott, för hvilket förlust af medborgerligt förtroende på viss tid blifvit ådömd, men, innan denna tid tilländagått, ånyo blifvit dömd till sådan påföljd, samma lag gälla i afseende å hvad af tiden för den för förstnämnda brott ådömda påföljd återstår, då den sedermera ådömda inträder, och denna påföljd.

5 Kap 10 §.

Då, såsom särskilda ledamöter inom Högsta Domstolen anført, nödvärnsrätt icke torde böra medgifvas mot andra rättskränkingar än sådana, som efter strafflagen hafva karakteren af brottslighet, och

dessutom det i den kongl. propositionen använda uttrycket »angrepp på person» torde vara tvetydigt i så måtto, som det efter vanlig tolkning måste afse jemväl angrepp medelst ärekränkning, hvilket dock, enligt hvad det vid den kongl. propositionen fogade statsrådsprotokoll upplyser, icke skall vara meningen, hemställer jag, att 10 § måtte erhålla följande lydelse:

Nu har någon i annat fall, än i 7 eller 8 § sägs, brukat våld till afvärjande af brott, hvarigenom hans lif, helsa, frihet eller egendom i fara sattes, eller öfvat våld mot den, som begått inbrott eller eljest olofligen inträngt i hans hemvist: var det våld ej större än nöden kräfde och stod det ej heller i uppenbart missförhållande till den skada, som var att befara; då skall han från straff frias. Finnes han hafva gjort svårare våld, än nu sagdt är; vare lag, som i 9 § stadgas.

11 Kap. 7 §.

Lagförslaget innehåller särskilda bestämmelser derom, att, då misshandel sker vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att hänföra till gudstjenst, detta skall anses såsom försvårande omständighet, hvarjemte för svordom, oljud eller annan förargelse vid sådan sammankomst stadgas särskildt ansvar af böter. Följdrigtigheten synes fordra, att särskildt stadgande införes derom, att, derest någon vid sådan sammankomst, som nyss är nämnd, emot annan reser lifsfarligt vapen, jemväl detta betraktas såsom en försvårande omständighet; och föreslår jag därför, att till 7 § fogas följande stycke:

Sker det vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att hänföra till gudstjenst; varde den omständighet, vid bestämmande af det straff, som å gerningen bör följa, såsom försvårande ansedd.

11 Kap. 12 §.

Det af utskottet föreslagna tillägg till förevarande § torde, såsom dels vid jämförelse med öfriga lagstadganden till skydd för hemfriden

öfverflödigt, dels till innehållet obestämtdt och följaktligen föränledande olikhet i tillämpningen, böra utgå.

13 Kap. 6 §.

Derest min vid 2 Kap 19 § uttalade mening, att förlust af medborgerligt förtroende för alltid icke bör ovilkorligen stadgas såsom påföljd för menedsbrott, vinner bifall, måste förevarande § undergå ändring. Jag föreslår följande lydelse:

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1 eller 2 § skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig.

18 Kap. 7 §.

I andra stycket af denna § föreslås ett tillägg om strafflindring för visst fall, nemligen för otukt med qvinna, som fyllt tolf men ej femton år, hvilket brott, der qvinnan fyllt fjorton år och omständigheterna äro synnerligen mildrande, ansetts kunna umgällas med böter.

Då en dylik lindring icke synes vara af behofvet påkallad, hemställer jag, att det föreslagna tillägget måtte utgå.

20 Kap. 3 §.

De i nuvarande 3, 4 och 5 §§ af 20 Kap. strafflagen uppräknade kvalifikationsbestämningar hafva, måhända med skäl, blifvit ur lagförslaget uteslutna; i stället har man höjt straffmaximum för första resan stöld till straffarbete två år; men, såsom inom Högsta Domstolen blifvit anmärkt, torde genom uteslutandet kunna uppstå tvekan, huruvida olofligt tillgrepp af växande fruktträd eller af växande gräs, som blifvit sådt i trädgård eller på åker, fortfarande bör straffas såsom tjufnadsbrott. Enahanda tvekan synes kunna uppstå i fråga om tillgrepp af annat, som blifvit i trädgård eller på åker sådt eller planteradt. Jag hemställer därför, att till förevarande § måtte läggas ett 6:te mom. så lydande:

6. Om tillgrepp sker af växande fruktträd eller af växande gräs eller annat, som i trädgård eller på åker sådt eller planteradt är.

23 Kap. 7 §.

Med utskottet har jag varit ense i förslaget till ändring af 6 § i förevarande Kap., hvarigenom nuvarande stadgande skulle bibehållas. Deremot anser jag att lagstiftningen bör i så måtto tillmötesgå en af allmänna tänkesättet fordrad skärpning i strafförfarandet emot oredliga gäldenärer, att allmän åklagare berättigas att efter angivelse af målsegande ställa sådana gäldenärer under åtal, och jag föreslår därför följande lydelse af § 7:

Brott, som i 2 § omförmäles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs af syssloman, så ock brott emot 5 § må ej åtalas af allmän åklagare, der ej brottet af målsegande till sådant åtal angifves. Brott, som i 3 § sägs, må ej af annan än målsegande åtalas»;

af herr *Bergström*: »Inom utskottet hafva åsikter, skiljaktiga från utskottets, af mig förfäktats i nedannämnda delar af ifrågavarande lagförslag:

1:o. 11 Kap. Om fridsbrott, 12 §, vid behandling af hvilket lagrum jag motsatt mig införande af ett nytt, andra stycke; åberopande jag härvid de af herr *Lilienberg* i hans särskilda reservation anförda skäl.

2:o. 20 Kap. Om stöld och snatteri, 14 §, hvars oförändrade lydelse enligt Kongl. Maj:ts proposition jag förordat.

3:o. 22 Kap. Om bedrägeri och annan oredlighet, 21 §, hvars antagande i oförändradt skick jag påyrkat.

4:o. 23 Kap. Om bedräglig, oredlig eller vårdslös gäldenär i konkurs, 6 och 7 §§, i hvilka jag ansett någon förändring icke hafva bort af utskottet föreslås.

Slutligen får jag tillkännagifva att jag biträdt herr *Lilienbergs* med anledning af herr *Broströms* motion framställda förslag till underdånig skrifvelse»;

af herr *Clässon*, med hvilken herrar *Lundin*, grefve *Klingspor* och *O. Nilsson* instämt: »1864 års strafflag bestämde i 20 Kap. 11 § 3 mom. straffet för den, som begick stöld sjerde gången eller oftare, till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid.

I enlighet med enskild motionärs förslag ändrades år 1872 detta sålunda, att straffarbete på lifstid finge ådömas endast för de gröfre arter af stöld, hvarom förmäles i 6 § af 20 Kap. och hvilka i det nu föreliggande förslaget äro uppräknade i 4 §, att straffet i öfrigt skulle vara straffarbete från och med fyra till och med tio år samt att, der omständigheterna vore synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet kunde nedsättas till två år.

Lika med Kongl. Maj:t och lagutskottet anser jag, att i dessa sålunda ej obetydligt mildrade straffsatser ytterligare nedsättning nu kan och bör ega rum; men jag är af den mening, att man härvid dels gått längre än med nödig omtanke om rättssäkerheten väl öfverensstämmer, dels i fråga om sättet, hvarpå man gifvit uttryck åt de nya straffbestämmelserna, varit mindre lycklig än 1872 års lagstiftare.

Latitudsystemet medför nemligen lätt den olägenhet, att brott, hvilka sinsemellan äro ganska lika, blifva väsentligen olika bestraffade på grund af den ene och den andre domarens olika åskådningssätt och isynnerhet ligger faran härför nära till hands, då man, såsom i förevarande lagrum är händelsen, skall bestämma straffmått för ej blott ett iterationsbrott, fjerde resan stöld, utan så många följande, som den brottsliges lifs- och frihetstid medgifver, och följaktligen latituden måste vara mycket rymlig uppåt. Det var således en välbetänkt åtgärd af 1872 års lagstiftare, att, när de sänkte lägsta straffet för fjerde resan stöld, de faststälde ett straffmått, hvarunder domstolen i vanliga fall ej finge gå, och ett ännu lägre, hvilket kunde tillämpas, der synnerligen mildrande omständigheter förefunnes. Denna åsigt om lämpligheten af ett s. k. extra straffminimum kan desto mindre anses vara i allmänhet underkänd af den nyaste lagstiftningen, som det nu föreliggande förslaget tillämpat den i flera nya fall, såsom exempelvis 20 Kap. 1 och 4 §§ samt 7 § 1 mom., och det förefaller mig därför så mycket oegentligare, att man återgår ifrån principen uti ett fall, der, enligt min tanke, den är af behovet synnerligen påkallad för att ej alltför stor olikhet inför lag skall komma att uppstå.

De, hvilka göra sig förfallna till straff enligt nu ifrågavarande lagrum, torde i allmänhet tillhöra den klass af menniskor, hvilken, såsom lagberedningen yttrar, gjort tjufnad till sitt yrke och näringsfång; och, då samhällets uppgift är att skydda samhällsmedlemmarne ej blott till lif och lemmar utan ock till egendom, samt tjufnadsyrket genom det lönliga sätt, hvarpå det bedrifves, och polisbevakningens otillräcklighet isynnerhet på landsbygden, i rätt stor skala kan utöfvas, utan att yrkesmännen nås af lagens arm, torde det ej vara klokt att, genom att endast ådöma korta frihetsstraff, väsentligt öka antalet af

dylika, samhällstrefnaden störande yrkesidkare och särskildt kan det ej vara lämpligt att personer, hvilka genom idkeliga tjufnader hunnit upp till, exempelvis, tionde resan stöld ej skola, äfven om omständigheterna äro mycket försvårande, kunna ådömas högre straff än straffarbete i sex år.

Lika litet i detta lagrum som i fråga om stöld begången tredje gången torde det vara af nöden att utsätta särskildt straffminimum för enkel och särskildt för gröfre stöld.

Hvad slutligen angår straffarbete på lifstid, må väl lagens ordalag så förändras, att deraf otvetydigt framgår, att detta straff, hvilket säkert redan nu ej ofta ådömes för stöld, blott i sällsynta undantagsfall kommer till användning; men att fullständigt borttaga detsamma så att det ej ens kan ådömas, då personer, ansedde såsom ytterst samhällsvådliga, samfäldt begå en hel serie af grofva stölder under sådana omständigheter, att brottet lätteligen kunnat öfvergå till groft rån, finner jag ej vara tillrådligt.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att 20 Kap. 7 § 3 mom. skall erhålla följande lydelse:

Kommer han åter fjerde gången eller oftare; dömes till straffarbete från och med två till och med åtta år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till ett år ned sättas. Inträffar fall, som i 6 § omnämnas, då må till straffarbete i tio år eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, på lifstid dömas»;

af herr *Göransson*, som instämt med herr *Lilienberg* i fråga om 2 Kap. 19 §, 13 Kap. 6 § och 18 Kap. 7 § strafflagen samt vidare anført: »Då de i 11 Kap. 7 § och första punkten i 12 § samt i 14 Kap. 15 § omförmälda brott, synes mig vara af så betänklig art att de icke böra få försonas med böter, har jag icke kunnat biträda det slut, hvar till utskottet kommit i fråga om straffbestämmelser för dessa brott, och får jag härjemte beträffande 7 §, på de i herr *Lilienbergs* reservation anförda skäl, instämma i hans förslag om ett tillägg till sagda §.

På grund häraf anser jag att nämnda §§ böra hafva följande lydelse:

11 Kap. 7 §. Den som i uppsåt att skada göra, eller eljest i vredesmod, emot annan drager knif eller

svärd, eller spänner bössa, eller reser annat lifsfarligt vapen, vid gudstjenst, som i 1 eller 3 § sägs, eller å sådant ställe, som i 5 § omtalas; varde, der ingen skada sker, ändock straffad med fängelse i högst ett år.

Sker det vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att hänföra till gudstjenst; varde den omständighet, vid bestämmande af det straff, som å gerningen bör följa, såsom försvärande ansedd.

12 §. Bryter man hemfrid, i ty att man af ondska slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat, straffes med fängelse i högst sex månader. Sker det af öfverdåd eller okynne; vare straffet böter.

Bryter man hemfrid medelst bultande eller annat våld å hus, som bebodt är och der man ej lof eller lega för sig har; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Sker det i uppsåt att annan våldföra, vare lag, som i 10 § sägs.

14 Kap. 15 §. Har någon i uppsåt att göra skada, eller eljest i vredesmod, emot annan dragit knif eller svärd, spännt bössa eller rest annat lifsfarligt vapen; då skall den omständighet, om skada sker, vid straffets bestämmande, såsom försvärande anses; och må i fall, som i 11 § sägs, der misshandel skedde af hastigt mod, så ock för misshandel, hvarom i 12 § förmäles, straffet förhöjas till straffarbete i fyra år, och för sådan misshandel, som i 13 § nämnd är, till straffarbete i högst ett år dömas; kommer ej skada, vare straffet fängelse i högst sex månader»;

af herr *H. Andersson* i Nöbbelöf, som instämt med herr *Lilienberg* i fråga om 2 Kap. 19 § andra stycket, 11 Kap. 7 §, 11 Kap. 12 §, 13 Kap. 6 § och 23 Kap. 7 § strafflagen samt vidare anført: »I likhet med öfrige ledamöter inom lagutskottet har jag ej kunnat biträda de motioner, som inom Riksdagen blifvit afgifna och till lagutskottet hänvisade samt afse fullständigt upphäfvande af straffpåföljden »förlust af medborgerligt förtroende». Mig synes det ej vara välbetänkt att personer, som begått så nesliga handlingar som mord, rån, mordbrand och förräderi m. fl., genast efter strafftidens slut böra vara berättigade till alla de politiska och kommunala förtroendeuppdrag, hvartill de genom det af dem begångna brottet blifvit inkompetente; och så länge i våra lagar ännu

qvarstå de bestämmelser, att såsom vilkor för erhållande af dylika uppdrag fordras »god frejd», kan nämnda straffpåföljd ej gerna alldeles borttagas. Deremot har jag ansett, att staten bör så mycket som möjligt, utan att statens eller den enskildes säkerhet derigenom riskeras, vidtaga sådana åtgärder, att från fängelset frigifne personer, hvilka i många fall ej hafva annat försörjningsmedel än det arbete, de hos annan arbetsgifvare kunna erhålla, ej må, med anledning af de bestämmelser lagen föreskrifver, uteslutas från de tillfällen, som kunna gifvas att ärligen försörja sig och de sina.

Enligt meddelanden, som lemnats af personer, hvilka haft anställning vid fängsvården, lär det nog icke vara ovanligt, att personer efter strafftidens slut på allvar försökt att ärligt försörja sig, men till följd af anmärkningen i deras betyg om »förlust af medborgerligt förtroende» har arbetsförtjenst ej kunnat erhållas, utan personen har för att erhålla sitt lifsuppehälle nästan tvungits att till fara för samhället å nyo beträda brottets sorgliga bana samt som en följd häraf återigen för längre eller kortare tid, ja kanske för all tid, hamna i fängelset.

För att i någon mån förekomma dessa sorgliga återfall i brott, synes mig hvad nya lagberedningen föreslagit vara ett ganska verksamt medel, nemligen ett förståndigande för presterskapet att i de s. k. arbetsbetygen, hvilka utfärdas för personer, som på annan ort söka arbete, ej må göras anteckning om personens frejd.

På grund häraf har jag ansett, att lagutskottet bort tillstyrka Riksdagen att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådant tillägg till stadgandena i afseende å frejdbetyg, som af presterskapet meddelas; hvarigenom förordnades,

att i betyg, som på enskild persons begäran af presterskapet meddelas, anteckning om frejd ej må göras i annat fall än då betyget begäres:

för flyttning från en församling till annan, eller till fullgörande af domstols föreskrift om uppvisande af frejdbetyg, eller

i ändamål, för hvilket bevis om frejd enligt lag eller författning erfordras; skolande, der skriftlig ansökan eller anmälan bör vara åtföljd af frejdbevis, iakttagas, att beviset tecknas å inlagan»;

af herr *Hasselrot* mot utskottets hemställan beträffande 11 Kap. 12 § strafflagen;

af herr *von Baumgarten* mot utskottets hemställanden beträffande 11 Kap. 12 §, 22 Kap. 21 § samt 23 Kap. 6 och 7 §§ strafflagen;

af herr *Redelius*, som instämt med herr Bergström i fråga om 23 Kap. 6 och 7 §§ strafflagen;

af herr *Smedberg*, som instämt med herr Lilienberg i fråga om 2 Kap. 19 §, 11 Kap. 7 §, 13 Kap. 6 § och 23 Kap. 7 § strafflagen;

af herr *C. Persson* i Stallerhult, som instämt med herr Lilienberg i fråga om 2 Kap. 19 §, 11 Kap. 7 §, 11 Kap. 12 § och 13 Kap. 6 § strafflagen samt med herr Bergström i fråga om 23 Kap. 6 och 7 §§ strafflagen; samt

af herr *A. Nilsson* i Rinkaby, som instämt med herr Lilienberg i fråga om 2 Kap. 19 § andra stycket, 11 Kap. 7 och 12 §§, 13 Kap. 6 §, 20 Kap. 3 § och 23 Kap. 7 §.

Nedannämnda ledamöter hafva begärt få antecknad att de på grund af erhållen ledighet från riksdagsgörömlen icke deltagit: herr *Fröberg* i behandlingen af hela ärendet, herr *Redelius* i behandlingen af 12—22 Kap. strafflagen, samt herr *Wendt* i behandlingen af 2 Kap. 19 §, 4 Kap. 2 och 11 §§, 5 Kap. 14 §, 18 Kap., 19 Kap., 20 Kap., 21 Kap., 22 Kap. och 23 Kap. strafflagen samt herrar Broströms och Björcks motioner.
